

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

شامل: کلیه قوانین مصوبه و مقررات - گزارش کمیسیونها - صورت مشروح مذاکرات مجلس - اخبار مجلس - انبصافات - آگهی های رسمی و قانونی

سال دوازدهم

۵ شنبه ۵ مهر ماه ۱۳۳۵

شماره ۴۴۹۰

شماره مسلسل ۱۵
دوره نوزدهم مجلس شورای ملی

مذاکرات مجلس شورای ملی

جلسه ۱۵

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز یکشنبه

۴۱ تیر ماه ۱۳۳۵

فهرت مطالب:

- ۱) تصویب صورت مجلس
 - ۲) بیانات قبل از دستور - آقایان: فضائلی - تیمورتاش - خلعت بری - معین زاده
 - ۳) توضیح مقام ریاست در مورد مفهوم تبصره ۲ از ماده ۶ قانون فروش خالصجات
 - ۴) بیانات آقایان وزیر کشور و وزیر دارائی
 - ۵) تقدیم چند فقره تلگراف بوسیله آقای امیدسالار
 - ۶) تقدیم يك فقره سؤال بوسیله آقای خرازی
 - ۷) طرح و تصویب گزارش کمیسیون دادگستری راجع با اجازه اجرای لوایح دادگستری پس از تصویب کمیسیون قوانین دادگستری مجلسین و ارجاع بمجلس سنا
 - ۸) تقدیم يك فقره سؤال بوسیله آقای بهبهانی
 - ۹) تعیین موقع جلسه بعد - ختم جلسه
- مجلس دو ساعت وسی دقیقه پیش از ظهر بر ریاست آقای رضا حکمت تشکیل گردید

۱- تصویب صورت مجلس

رئیس - اسامی غائبین جلسه پیش قرائت میشود
(شرح زیر قرائت شد)
غائبین با اجازه - آقایان: اردلان، قرشی، باقر بوشهری، مهندس اردبیلی صفاری، محمود ذوالفقاری، دکتر عدل مرتضی حکمت، دکتر شاهکار امامی، خوئی، اورنگ، کشکولی، عامری.

دکتر سعید حکمت، دکتر آهی، حشمتی، غائبین بی اجازه - آقایان: دکتر طاهری، تجدد، دکتر امیراصلاح افشار، دکتر رضائی، خزیمه علم، مشار، جلیلی، سعیدی، کدیور، کورس، دیر آمدگان و زود رفتگان با اجازه - آقایان: طباطبائی قمی، رامبد، پرفسور اعلم، اسکندری، عرب شیبانی، بزرگ، ابراهیمی، موسوی، صراف زاده.

فناات آبادی، بزرگ نیا، دکتر سعید، سالار بهزادی، دولتشاهی، استخر، دکتر وکیل، غائبین در رأی - آقایان: دکتر هدایتی، تیمور تاش، بهبهانی، معین زاده، مهندس بهبودی، مهندس ظفر، خرازی، فخر طباطبائی، اریه، مسعودی، عبدالحجید، بغتیار، تربتی، اسکندیاری، آقایان - طباطبائی قمی، دکتر بینا، اخوان، مهندس هدایت، فولادوند، پرومند، امیر بغتیار، مهندس شیبانی.

رئیس - نسبت بصورت مجلس نظری نیست؟ آقای خرازی

خرازی - بنده را غائب در رأی نوشته اند بنده بشهادت همرفقا اینجا بودم حالا اگر اشتباه شده معنی میکنم دستور بفرمائید تصحیح شود

رئیس - اگر نظر آقایان باشد آرزو مرتباً برای گرفتن رأی زنك می زدم که آقایان تشریف بیاورند و حالا چون عدم آقایان که در رأی غیبت داشته اند زیاد است با اجازه خود آقایان ایندفعه را صرف نظر میکنم ولی خواهش میکنم بعد از این در موقع تشریف بیاورند و کارها را لنگ نکنند مال همه آقایان را خط بزنید در صورت مجلس دیگر نظری نیست؟ (اظهاری نشد) صورت مجلس جلسه قبل تصویب شد

۲- بیانات قبل از دستور آقایان: فضائلی - تیمورتاش

خلعت بری - معین زاده
سالار بهزادی و فناات آبادی
رئیس - نطقهای قبل از دستور شروع میشود، آقای فضائلی
فضائلی - در دو جلسه گذشته نماینده محترم آقای بهبهانی که در صرف یک فقره یاد و نفعی اقلیت تشریف دارند بیاناتی در انتقاد نسبت بدولت ایراد فرمودند که آقایان محترم استحضار دارند بنده اولاً این روش بسیار خردمندانه اکثریت مجلس را قابل

ستایش میدانم که با کمال صبر و حوصله و بردباری فرصت میدهند که اقلیت هر گونه انتقادی که نسبت بدولت دارد بدون بر خورد یا مزاحمت و مخالفت در حین ادای نطق بیان بکنند بنظر بنده این روش نشانه ای از عدالتخواهی، از رشد کامل سیاسی و از خردمندی کامل خواهد بود زیرا انتقاد مخصوصاً از طرف نماینده اقلیت، ارزشیون اقلیت است ولی در مقابل جناب آقای بهبهانی در بیانات خودشان يك نکته ای ادا فرمودند که بنظر من آن نزا کتی که اکثریت در مقابل اقلیت رعایت میکنند ایشان نخواهند تمام معنی در مقابل اکثریت رعایت کنند، یعنی نسبتی با اکثریت دادند که بنظر بنده این نسبت ناروا و دور از انصاف بود، بنده خواستم در این باره توضیحی عرض کنم و به این جهت در جلسه گذشته تقاضای نطق قبل از دستور کردم و پنایر دستور مقام ریاست بامروز که يك فاصله زیادتری از آرزو گرفت موکول شد، آقای بهبهانی در بیان خودشان اینطور میخواهند و انمود بفرمائید که اعتمادی که اکثریت و موافقین دولت نسبت بدولت اظهار کرده اند پنایر يك فلسفه ای غیر از اصول پارلمانی است و با اینکه اعتراف بروش غلط دولت دارند معنادار اعتماد خودشان را و موافقت خودشان را بجهات غیر مربوط مثلاً منسوب میدارند (دولت آبادی - این تصور صحیح نیست) (بهبهانی - بنده همچو حرفی نزنم) آقا البته لایحه ای را قرائت فرمودید که خودتان مرقوم فرموده بودید که بنده يك جمله از آنرا میخواهم.

رئیس - بحث در نطق وکیل یا سؤال وکیل از وکیل ممنوع است، ایشان عقیده ای دارند شما هم عقیده ای دارید بیان کنید، شما چه کار دارید که ایشان چه میگویند

خودتان بیانان را بکنید
فضائلی - سخن اینست که بنده می خواهم ثابت کنم رأی اعتمادی که اکثریت مجلس بدولت داده است روی اصولی بوده است (صاری) - آترا رأی مجلس معلوم کرد و آن اصول را هم دوباره تکرار میکند که معلوم باشد فلسفه های غیر قابل ذکر نیست (فئات آبادی) - بلکه اگر اینکار را بکنید بصره نزدیکتر است دلیل اعتماد بدولت روشن است ، اصولاً بنظر بنده این مجلس که اکثریت نمایندگانش را وکلای منتخب در دوره ۱۰ و در دوره ۱۹ تشکیل میدهند از سیاست کابینه سازی و کابینه اندازی متنفر است در دولتهائی که بعد از شهریور سال ۲۰ تشکیل شده بود، بخاطر هاست افراد متنفری در مجلس بودند و هر چهار ماه یکمرتبه پنجمه یکمرتبه دولتی را بر سر کار میآوردند و بعد از آنکه از او بهره برداری میکردند ، خوب او را میدوشیدند و بعد از اینکه دیگر آندولت قادر باستفاده دادن بآنها نبود (حشمتی - آقا صحیح نیست شما حق ندارید حمله بکنید) ... (تیمورتاش - این حرفها چیست ؟) (همه نمایندگان - زنك رئیس)

رئیس - آقای فضائی (حشمتی - نگذارید آقای رئیس) آقای فضائی شما بمجلس دیگر چرا توهین میکنید؟ (حشمتی - دوشیدن یعنی چه ؟) آقای حشمتی شما مربوط نیست من دارم صحبت میکنم . آقای فضائی شما میگوئید مجالس این کار را میگرداند ، چه حقی دارید که این حرف را بزنید (حشمتی - مجالس پیش فداکاری کردند) ساکت باشید ، حفظ انظم مجلس بعهده من است نه شما ، بفرمائید .

فضائی - ۱۴ سال ۱۵ سال از شهریور ۲۰ گذشت ، وضع مملکت ما ، وضع روزگار ما ، بهترین نشانه و بهترین دلیل اینست که دولتهای گذشته ما آیا خدمت کرده اند (تیمورتاش - حتماً خدمت کرده اند) (فئات آبادی - فقط يك دولت خدمت کرده و آنهم خود آقای فضائی آنوقت مأمور رفتارند بوده است) (زنك رئیس - دعوت بسکوت)

رئیس - میگویند دولت ها ، چرا گوش نمیدهند نگویند . این رویه را خوبست ترك کنید بگذارید به بینم چه میگوید تا خودم مواظب باشم هیاهو کردن و جنجال یعنی چه ؟ هم آقای فضائی متوجه صحبتتان باشید ، بگذارید من متوجه باشم (صحیح است) اگر حرف بیوردی گفته شود من جلوگیری میکنم

فضائی - بنده اوامر ریاست را اطاعت میکنم بنده معتقدم این دولت از آن دولتهائی نیست که با دستور تصویرنامه یا بازیهائی که کارانه روی کالاهای مملکتی روی کالاهای صادره وارد یکجور بازیهائی

بکنند که ضرری متوجه عامه بکنند (فئات آبادی - فقط دستور داده اند روزی سی تن شکر به تابت یاسال بدهند)

رئیس - اگر کمی بدولت میخواهید بکنید این کلام بجز الکلام است شماعقیده خودتان را بیان بکنید .

فضائی - عقیده بنده اینست که این دولت ، دولت درستکساری است (یکی از نمایندگان - ما که رأی دادیم) (عقیده بنده این است که این دولت ، دولت آجیل بده و آجیل بگیر نیست عقیده بنده این است که این دولتی نیست که با جواز بازی و جواز سازی باتوصیه های حرفه ای با و گذاری یکی دوتا سه تا اداره درست در اختیار یکی دوسه نفرها داری و جانبداری تعداد شاهس شناخته شده را جلب نماید (فئات آبادی) - خلاف برضتان رسانده اند) (و همین جهت است که اکثریت نمایندگان هوا دار آنست (فئات آبادی) - آن دلیل دیگری دارد) (عقیده بنده انصاف نیست ما خرابیهای گذشته را که قسمت مهم نبود بعهده دولت هلاک بگذاریم . جنگی پیش آمد ، خرابیهای پیش آورد ۱۴ سال گذشت ، هیچک از آن خرابیها تعمیر نشده ، آرد نشد ، رفع نشد و بعد دولت علاه آمد ، اگر تمام آن خرابیها را که نتیجه جنگ است و نتیجه عدم توفیق دولت هاست بخواهیم بحساب دولت هلاک بگذاریم بر - خلاف انصاف رفتار کرده ایم ، بنده معتقد هستم ، یعنی ادعا نمیکنم که دولت هلاک تمام آرزوهای ما را بر آورد ، هرگز چنین ادعائی بنده ندارم . معتقدم آقایان موافقین دولت هم چنین ادعائی ندارند ، ولی در عین حال معتقد هستم که دولت خدمات قابل توجه و قابل ذکر هم کرده است . باید آن خدمات را هم حساب کرد . البته مساله روشن کردن خط مشی سیاسی دولت یعنی مملکت يك موضوعی بود که مورد اتفاق نظر بود و پسندیده بود و در این باب بنده بحث زیادی نمیتکنم زیرا قابل بحث از نظر اینکه مورد اتفاق است شاید نباشد ، این راه آهنگی که الان بنیشابور رسیده و رفقای ما رفته اند برای افتتاح ، این در عرض یکساعت گذشته يك کیلومتر یک کیلو متر ، روزی يك کیلومتر تریل گذاری شد و این کار انجام شد ، در عرض چندسال گذشته بعد از شهریور ، چنین موفقیتی دولت حاصل نکرده بودند اگر ما الان هم گرفتار خالی بودن خزانه ، یا کمبود درآمد هستیم ، آقایان میدانید که قانون مالیات بردر آمد را تازه تصویب و ابلاغ کرده اند ، گرفتن مالیات ویر کردن خزانه فرست میخواست راه آهن تبریز نزدیک است برافه برسد و همین زودی افتتاح خواهد شد . در سال جاری قسمت مهمی از راههای کشور بطور اساسی در دست ساختمان است باید ساخته شود و ساخته میشود ، بنده خودم بعنوان عضویات بازرسی دربار شاهنشاهی در سال قبل در راه آهن تهران بودم و مطالعه ای کردم ، شخصاً اطلاع حاصل کرده ام تقریباً دوسال و نیم پیش بکلی راه آهن داشت میخواستند ، خوبست نمایندگان معترم از این جریان مطلع باشند که راه آهن ایران را داشت بکلی تعطیل میشد ، بدون تردید تا دو ماه بعد اصلاح تعطیل میشد ، علتش این بود که تمام یکبار تمام شده بود ، هیچ بدکی جدیدی سفارش نکرده بودند ، تمام واگنها ، تمام لکوموتیوها وقتی که خراب میشد بصورت اسقاط افتاده بود و تعمیر نمیشد

چندتا لکوموتیو و چندتا واگن آخرین روز های فعالیت خودشان را میگذرانند در زمان همین دولت بنده رسیدگی کردم وسایل تعمیر را وارد کردند ، لکوموتیو خریدند ، واگن خریدند ، تراورس عوض کردند ، قسمتی از یل ها که بکلی اصلا خطرناک کرده بود عبور و مرور راه آهن را تهیه کردند و نصب کردند ، البته این يك کاری است که انجام شده ، مبارزه با مملکت تریاک توی این مملکت شوخی نبود ، البته باهمت و یابرداری نمایندگان مجلس در دوره قبل این کار انجام شد (صحیح است) در این باب البته بصورت شوخی شاید بشود همه را بیان کرد ولی منظور اصلی که منظور نظر اصلاح طلبان بود ، آن عبارت بود از اینکه تریاک ارزان و فراوان در دسترس طبقه مولد یعنی زارع و کارگر کشور نباشد از دسترس آنها خارج شود تا روز بروز بر تعداد دوچار شدگان باین بلیه مملکت افزوده نشود (خرازی) - آقای فضائی حالا هم از افغانستان وارد میشود بطور قاچاق (البته باید جلوقاچاق را گرفت ولی آن نگرانی را که داشتیم باین نگرانی که ممکن است يك آدم معمولی از طریق توسل بقاچاق خود را گرفتار بمرک تدریجی بکنند مأمورین هم موفق نشوند که او را منع کنند ، این خیلی مهم نیست ، ولی مهم آن بود که زارع خراسانی ، زارع فارس و بالاخره تمام کشت کاران این مملکت ، یعنی آنچه که بنای مملکت روی آن قرار دارد ، گرفتار این سم مملکت نباشد و جلوشان باز نباشد ، ما در اقتصاد زیادی ممکن است از این کار بهره باشیم قطعاً هم بهره ای ولی در مقابل آن خطری که متوجه شده این مملکت بود آن ضرر چیز مهمی نبود و این کار از نظر جلوگیری و منع کشت خشخاش توفیق نصیب ما شد ، بنده باختصار عرض میکنم و الا میخواهم کارهای انجام شده دولت را بگویم ، این وظیفه دولت است که خودش بباید بگوید که چه کار کرده ام و مخصوصاً باید بگوید که چه کار خواهد کرد ، صورت ریز

بودند و دفاع کردند و حق ایران را حفظ کردند (فئات آبادی - ایشان رفتارند می کردند) ()

رئیس - وقتی و کبلی بيك و کبلی ديگر برخاش کند مطالب غیر وارد بهم میگویند ، من از اول گوش میدادم هیاهو میکردید نگذاشتید مطالب مفهوم شود حالا هم آقای تیمورتاش از این مطالب بدتر نتیجه معموس گرفته میشود ، حالا آ تا هم خوب است مطالبتان را بفرمائید .

تیمورتاش - بنده ، طلبه دقیقه بیشتر نیست که اجازه میخواهم صحبت کنم ، دوره چهاردهم دورمای بود که شش ماه ۴۱ نفر بکطرف ایستادند و یکمده دیگر يك طرف ایستادند و ششماه تمام اینها مقاومت کردند ، استقامت کردند (صحیح است) برای این مملکت ، برای بودن ایران (فضائی - کسی مخالفت ندارد) (شما گفتید تمام این مجلسها کسانی بودند که آجیل دادند و آجیل گرفتند ، دوره ۱۰ آن چنان دوره ای است که قوام السلطنه آن مرد کارآمد ایران مشکل نفت را حل کرد دوره ۱۶ که بنده خودم جزش بودم ، گرچه آن دوره ها هم بودم ، یکی باز بگزارش بودم ، صراحت می - گویم و افتخار هم میکنم ، با تمام فشارها تا پای جان ایستادیم (صحیح است) برای بقا و اهتزاز این پرچم (احسن) (فضائی - صحبت دولتها بود صحبت مجلس نبود) (بیانات خودتان را مطالعه بفرمائید ، دوره ۱۷ يك مشت از خود گذشته این کشور را نجات دادند دوره ۱۸ آن چنان دوره ای است که همیشه مورد توجه و عنایت علیحضرت همایونی بوده است ، شما را بخدا برای خود شیرینی مطالبی بفرمائید که مردم مملکت را مأیوس بفرمائید ، کسانی که اینجا این جلو بعنوان هیئت دولت نشسته اند هر کدام اینها در مواضع مختلفه وزیر بوده اند کار کرده اند جان بازی کرده اند و حیفاست بخدا حیفاست که برای خاطر بکروم زمامت شده بشویم و همه اینها را فراموش کنیم (احسن)

بهبهائی - اجازه میفرمائید ؟

رئیس - شما مطابق ماده ۸۲ اجازه میخواهید وقتی وارد دستور شدیم اجازه داده میشود . آقای خلعتبری

خلعتبری - خاطر آرایان مسوق است که هفته گذشته در روزنامه اطلاعات مقاله ای نوشته شد راجع بکومکهای که کشور امریکا بهممالک خاورمیانه و سایر قسمتهای دنیا میکند . اخیراً بیانی از طرف مقامات کشور امریکا باین آمده برای مطالعه کومکهای موسوم باصل چهار بر طبق خبر خبر گزار روزنامه اطلاعات این هیئت گزارشی داده است و بعضی از سناتورهای امریکا هم باین گزارش توجه کرده اند و اساس آن گزارش مربوط باین بوده است که گفته شده است از کومکهای اصل چهار منظوریکه باید و شاید در ایران استفاده

نشده است و چون این موضوع در روزنامه های امریکا منعکس شده در امریکا مطبوعات تأثیر در افکار دولت و کنگره و مجلسین و افکار عمومی دارد ، بنابراین مقتضی دانستیم ، آنکه امروز در نظر داشتیم راجع باوضاع اقتصادی مملکت صحبت کنیم و دخالت دولت را در اوضاع اقتصادی در مجلس تشریح کنیم ، معذک آن مطلبی را که در نظر داشتیم بوقت دیگر بگذاریم ، و امروز راجع باین موضوع کومکهای که باین شده است و باید شود صحبت کنیم و چون موضوع کومکهای امریکا اول اهمیت قرارداد چند کمه ای در این خصوص خواستیم گفته باشم تا اگر گزارشهایی که باحقیقت منطبق نیست بر علیه ایران داده شده باشد مجدداً مقامات کشور امریکائی در آن گزارشات تجدید نظر بکنند و مخصوصاً وزیر امور خارجه ایران سفیر ایران در امریکا را مجبور کند که این سوءتفاهمات را بر طرف کند . من شخصاً از اقدامات آزادیخواهان ملت امریکا که مالیات دهنده بدولت امریکاست - برای کومکهای که بکشورهای عالم کرده اند تشکر میکنم . بنده خودم برای اینکه این کومکها در هر مملکتی بهر حال بمرم آن مملکت مفید بوده تردیدی ندارم ولی میخواهم این نکته را تذکر بدهم که این کومکها در دنیا یکی بقصد جلوگیری از توسعه کمونیزم است که امریکائیها آنرا مولود فقر عمومی میدانند شده است یکی هم برای اینکه ممالک دنیا بتوانند اساس اقتصادی خودشان را اصلاح کنند و کشوری که اساس اقتصادیش اصلاح شد بهتر میتواند خودش را حفظ کند در مقابل کمونیزم ، بنا بر این از لحاظ این هدف و مرام من گمان میکنم بین ما و امریکا تفاوت فکری نباشد که اصول این کومکها برای این منظور بوده است ، پس ما در يك هدف و مقصد شرکت داریم و آن مساله مبارزه با اصول کمونیزم است ، حالا اگر ممالک بزرگ از نظر صنعت و اقتصاد وضع خودشان میخواهند با کمونیزم مبارزه کنند البته برای آزادیخواهی هم هست ، بنده نمیگویم فقط برای اقتصاد است و برای پیشرفت صنعتی است و اگر کمونیزم تسلط پیدا کرد آنها از بین میروند ولی میخواهم عرض کنم ما که يك ملت فقیر و بی چیز و يك مملکت کوچکی هستیم ، اصول مبارزه ما با کمونیزم جهات خاصی دارد ، اول ما يك ملت خدایرست و مسلمانی هستیم (صحیح است) دوم يك ملت وطنپرستی هستیم و شاه دوست هستیم و آزادیخواه هستیم (صحیح است) و از آزادی و از آن هدفهایی که نزد ما مقدس است تا تعال دفاع کرده ایم نه برای خاطر ممالک دیگر (صحیح است) بنابراین اصول یابرداری ما هم بر همین اصل

است نهایتاً باینکه بدینا کمکهایی برای جلوگیری از نفوذ و مبارزه با کمونیزم شد و طرح مارشال در اروپا اجرا گردید و متجاوزان نیست هر زمیلیون دلار کمک بلاعوض بممالک اروپائی شد به نتیجه توجه بفرمائید در فرانسه آخرین انتخابات نتیجه اش این شد که کمونیستهای فرانسه صندلیهای بیشتری بدست آوردند و در ایتالیا هم کمونیستها صندلیهای بیشتری بدست آوردند ولی ما از اول تا آخر طبق صورتی که دیشب اصل داد یاصد میلیون یاصد و پنجاه میلیون و بادویست میلیون دلار کمک بلاعوض تا بحال بیشتر نشده است ، بنده خواستم عرض کنم این کمکهایی که بممالک آسیائی و با شده است در مقابل کمکهایی که بممالک صنعتی و معظم اروپائی شده است هیچ ست (صحیح است) ولی ما مردم گرسنه بهتر توانستیم با شکم خالی و با هرج و مرج و با بدبختی این هدف مقدس خودمان یعنی خدایرستی و وطنپرستی و شاهدوستی و آزادیخواهی را برای خاطر خودمان حفظ کنیم (صحیح است) نه برای خاطر دیگران (احسن) (خرازی) - با آنکه مایل بیروزی لقب داشتیم) حالا میخواهم بگفتم شما را بعبقیرم بنده میخواهم بگویم اینکه میگویند در شرق تمدن قدیمی است این بی اعتبار و بی مأخذ نیست چکسلواکی يك مملکتی بود صنعتی و مترقی مثل انگلستان و فرانسه ، ریاست دولت چکسلواکی باینش بود که بقول امریکائیها بزرگترین سیاستمدار بود . ما زاریك همینطور ، و با اینکه قشون روسی در چکسلواکی نبود معذک مملکت خود را تسلیم کمونیستها کردند ولی باینکه شاه ما آن موقع ۲۳ سال بیشتر نداشت ، قوام السلطنه يك سیاستمدار معروفی نبود ، قشون خارجی در ایران بود ولی ما مملکت را حفظ کردیم (صحیح است) همین مجلس چهاردهم که آقای تیمورتاش از آن اسم بردند مملکت را حفظ کرد (صحیح است) تفاوت ما با ممالک دیگر اینست که در اینجا قشون خارجی و قشون روس بود و آزادی را توانستند حفظ کنند و در آنجا قشون روس نبود ، قشون خارجی نبود ، مجلس ما اکثریت و اقلیت بااستثنای اعضای حزب توده متفقاً لایحه گذراندند که مذاکره در مسئله نفت را تعزیم کردند ، کانتارادزه را بیرون کردند انتخابات را تا زمانی که قشون خارجی در ایران باشد تعزیم کردند اینکارها شوخی نبود ، هیچ سیاستمداری در دنیا این موفقیتها را پیدا نکرده است بنابراین من مجلس چهاردهم و مرحوم قوام السلطنه را نسبت بخدماتی که در آن موقع و بعد از مجلس ۱۴ که در آن زمان قشون روسها در اینجا نبودند کرد تجلیل میکنم و نباید فراموش کرد ما با کمونیزم و کمونیستها برای استقلال خودمان مبارزه کردیم نه برای کمک گرفتن و پول گرفتن اما موقع یادش دادن موقع کمک کردن متأسفانه سهمیه آسیا خیلی

قبل شد و بقدری قلیل شد که حالا مطبوعات امریکا و بعضی از سناتورها بخودشان اجازه میدهند که این گذشته را فراموش کنند . آقایان سیاست ایران را ایرانی حفظ میکنند (خرازی) - همین آقای علاه چه خدمتانی کردند) من تشکر میکنم از امریکا و انگلستان که البته با کمک کردند ولی همین آقای علاه در شورای امنیت بزرگترین خدمت را به مملکت کردند (صحیح است) آقایان میدانید این فداکاری چه وقتی شد؟ آنوقت که امریکا و انگلیس تصور میکردند راه حل ایران اینست که ایران ببه منطقه نفوذ تقسیم شود (خرازی) - بگور ببرند این آرزو را) خیال میکردند این آخرین راه حل است . يك شخص دانشمندی در این مجلس است که کتاب « فرم التائو مالتا » Form Galta to Malta را مطالعه کرده است . در اینجا نوشته است که مرحوم روزولت پیشنهاد کرده بود که بندری در ایران تأسیس شود بندر آزاد که روسها بتوانند از آن استفاده کنند ، آن راه آهن ایران هم بین المللی بشود ، آن مرحوم بقصد بد این پیشنهاد را نکرده بود او برای استقلال ایران خیلی پافشاری کرد آن اعلامیه ای که گرفت ، اعلامیه سه دولت هیچوقت از نظر ما محو نمیشود ، ولی میخواهم بگویم وضع بین المللی بجائی رسیده بود که بزرگترین سیاستمداران عالم خیال میکردند که ملت ایران نمیتواند مقاومت کند و تنها چاره اینست که با مثل آذربایجان بچند منطقه نفوذ تقسیم شود یا اینکه راه آهن بین المللی و بندر بین المللی داشته باشد . چه چیز این نقشه را عقیم کرد - همت فداکاری و استقلال خواهی و وطن پرستی ملت ایران بود ، ما اگر آن مقاومت را نمیکردیم امروز يك مملکت مستغنی نبودیم (خرازی) - واستقامت شخص شاه (البته ، عرض کردم علیحضرت همایونی در قضیه آذربایجان رل بسیار مؤثری داشت (صحیح است) من از تملق بشاه شوشم نمیباید (خرازی) تملق نیست)

رئیس - آقای خرازی شما چرا مرتب بین بیانات ناطق صحبت میکنید؟

خلعتبری - اما حق این است که شامدر قضیه آذربایجان قشون از هم گسیخته ایران را مجهز کرد و برای نجات آذربایجان این يك خدمتی است که بیش از این هم نباید گفت ، بنابراین ما آن روزگار سخت را گذرانیم ، برای اینکه ملت رشیدی هستیم و باین ملت رشید اگر متفقین و مطبوعات امریکا بخواهند اهانت کنند این وظیفه دولت است که این حرف را بگوید و بشنود و بسمع ملت و مردم امریکا برساند که يك همچو ملتی استعناق کومک دارد ، مدیون مانیشند ، ولی ما برای پیش بردن این هدف ، یعنی حفظ استقلال خودمان امروز احتیاج

بکومک داریم. بنابراین اگر اصل ۴ در ایران نتوانست است مطابق میل مقامات امریکائی عمل کند بنظر من باز تقصیر با خود مقامات امریکائی است. برای اینکه باما مشورت نکردند که مردم ایران و ملت ایران چه میخواهد، قسمت اعظم از پولهای اصل ۴ صرف گرابه خانه های سنگین، حقوقهای سنگین و حقوق پرستلی شده است. اگر یک کار مهم، یک کسی انجام بدهد خرج پرستلی این کمتر است، اما اگر شما چند کار کوچک کردید خرج پرستلی آن چند برابر است، من در مجله نیوزویک خواندم که افتانها از اعتبار اصل ۴ برای ساختن سداستفاده کرده اند. بنابراین اگر اعتبار اصل ۴ لااقل دوسومش در اختیار ما گذاشته میشد که مطابق آنچه احتیاج ماست، احتیاج اساسی ماست، ما خودمان تشخیص میدادیم و مصرف میکردیم مثلا اگر پنجصد میلیون تومان بیاک کشاورزی میدادند این بنظر بنده از لحاظ کومک برود مردم ایران بهتر بود. برای اینکه اگر در آمد مردم بالا رفت زندگی مردم بخودی خود بهتر میشود دیگر لازم نیست که اصل ۴ مستراح برای کشاورزان سازد این را بطور مثال عرض میکنم جناب آقای علم شاهد هستنکه در کتب قابوس دهسال پیش یک حمام یادو حمام عمومی بیشتر نبود، حالا شما منزل هر تر کمنی که وارد میشوید، یک حمامی آنجا هست که خدا شاهد است بنده تازه سال دیگر هم نمیتوانم تهیه کنم، برای چه؟ برای اینکه سالی فلان مقدار بنده میفرود شد، وقتی در آمدش زیاد شد عمارت بهتر میسازد، رادیو میخرد، کفش بهتر میگذارد و خودشان پول روی هم میگذازند و برای خودشان مدرسه درست میکنند، بهداشتشان را رعایت میکنند بنابراین من قطع دارم که خود امریکائیها این اظهاراتی که جرایم امریکا میکنند راجع باینکه ممالک آسیا استحقاق این کومک را ندارند و این کومکها بیفایده است توجه نخواهند کرد، مخصوصاً در همچو موقعی که مملکت ایران برای دفاع از خطر آینده خودش، برای دفاع از صلح عالم بییمان بنفاد ملحق شده است در این موقع مسلمانان روابط حسنه و دوستی و سابق حکم میکنند که باید این کومکها ادامه پیدا کند و من تنها بادامه پیدا کردن این کومکها عقیده ندارم بلکه باید این کومکها بیشتر هم بشود (صحیح است) امروز مملکت ایران دچار بحران اقتصادی و دچار بیکاری است در امریکا برای هر یک نفر که کار پیدا کند ۰۰۰ ۱۲۰ دلار باید سرمایه بصرف برسد این حساب را بکنید: در ایران به این سبیل جمعیت و جوانها و مردم بیکار چه قسم باید جواب بدهیم بنابر این در همچو موقعی ترک کومک کردن این عقیده را پیدا کردن زیننده روابط حسنه

مانبست و من قطع دارم وزارت امور خارجه ایران اقداماتی خواهد کرد که ارزش فداکارهای ملت ایران و زحمات ملت ایران در راه حفظ صلح بشود برسد آقایان اگر خدای نکرده ملت ایران مبارزه نمیکرد و کمونیزم در ایران تسلط پیدا کرده بود همین دولت امریکا با تصویب همین کنگره بیست هزار پیلون دلار میبایستی برای پس گرفتن نصف ایران خرج کند و ده هزار میلیون دلار هم میبایستی بممالک مجاور ایران کومک کنند تا آنها خودشان را در مقابل خطر کمونیزم حفظ کنند؛ ایران کلید خاورمیانه است چطور است در موقع صحبتها و نظقاته امریکائیها وانگلیس ها و سایرین میگردند ایران کلید خاور میانه است اما اینها میگویند که این کلید را حفظ کرده اند نباید باینها کومک کرد و باید کومک اینها را قطع کرد؟ بنده قطع دارم ارزش فدکارهای ما کاملاً بشود نرسیده است و مالیات دهندگان امریکائی نمیدانند که ما کومک کردیم و یک بیست سی هزار میلیون دلار دولت امریکا برای نجات خاور میانه از مالیات دهندوها پول نگرفته است بنابراین حالا این مقدار قلیل کومک را قطع کردن و این حرفها را زدن من که برخورد ولی من خوب میدانم که دولت و ملت امریکا حسن نیت دارد و این کومک ادامه پیدا خواهد کرد، بهدم اداره کردن اصل ۴ بخود امریکائیها بوده است، اگر خودشان نتوانستند خوب اداره کنند و اشخاصی را آنجا برده اند که از عهده اداره بگردن کارها بر نیامدند، این چه ربطی بملت ایران دارد (صحیح است) بنده که میگویم دولت امریکا حسن نیت دارد برای اینست که ابتدای اصل ۴ اعتباری که بماداد یا نصف درآمد را بیشتر نبود، همان سال بمدش که مصادف بامالی شدن نفت شد یک مرتبه این اعتبار را برده به ۲۳ میلیون دلار بنا بر این باید بدوستان خود مان این مطالب دوستانه را در میان بگذاریم و این گله هارا چون در جاهای رسمی صحبت شده است و در مطبوعات هم نوشته شده برای حفظ حق خودمان برای حفظ روابط حسنه اینجا تذکر بدهیم و اینها را شوخی تلقی نکنیم. بنده دیگر عرضی ندارم (احسن)

رئیس - آقای معین زاده

معین زاده - بنده بدو از جناب آقای خلعتبری خیلی تشکر میکنم که بنده قبلاً وقتشان را ببیند دادند و اگر واقفان بنده بخوام حق مطلب را ادا کنم زیاد طول میکشد ولی بیش از پنج دقیقه وقت نیست فقط یک موضوع لازمی است که آنرا باید بعرض مجلس شورای ملی برسانم در اسفندماه گذشته بارانهای سختی در کرمان آمده و در تمام مناطق سبیل جاری شده از جمله

در حوزه انتخابیه بنده ۷۳ پارچه آبادی منهدم شد و از بین رفت در همان موقع بعرض دولت رسید و باید تشکر کنم از جناب آقای صمصام استاندار کرمان که ایشان از هیچ گونه کومک و فدکاری فروگذار نکردند، اما متأسفانه دستگاههایی که برای این کار بود تا نون نتوانسته اند کومکی بکنند تا بتوانند وضع خودشان را تجدید میکنند جناب آقای علم وزیر محترم کشور شاهد هستنند از ایشان هم تشکر میکنم که هر کاری در قوه داشتند کردند اما متأسفانه تا امروز از محل بانک کشاورزی و از محل وام فنانی سازمان برنامه پولی بدست مردم داده نشده است این دهات و مزارع بکنی ویرانه افتاده است که متأسفانه مجدداً دو سه روز قبل همین آن وضعیت تجدید شد و اجازه ه بتمند و آسیب دیده اند مالیاتشان را تسعیر کنند در سال آینده نقد دریافت دارند دیگر مرضی ندارم

رئیس - آقای سالار بهزادی
سالار بهزادی - عرض بنده نسبت به جناب آقای وفاق معاون وزارت دارائی بطوری که خاطر محترم مستحضر شده است هنوز آلام و خسارتهای ناشی از سیلهای ۵ ماه اخیر بواسطه عدم وصول کومکهای کافی تسکین نیافته بود که در چند روزه اخیر بواسطه نزول باران های شدید سبیل های عظیم تقریباً در کلیه حوزه استان ششم جاری کلیه راهها رفته قنوت را خراب کرده اثنایه و مابعتاج زندگی مردم برابره است و در حال حاضر استانداری دائماً ناظر تلگرافاتی است که از اهالی آسیب دیده و از هستی ساقط شده نقاط مختلفه میرسد و متأسفانه هیچگونه اعتبار و وسیله هم برای کومک بآنها در دسترس نیست البته شیر و خورشید سرخ نادم مقدور برود خسارت دیده کومک خسارت دیده کومک خسارت دیده کومک خسارت و در حال حاضر میزان خسارت وارده بعدی است که مختصر وسایل موجود پردی دوا نخواهد کرد چشم امید مردم متوجه مساعدت و کومک فوری مقامات مرکزی است که هر چه زودتر کومکهای مؤثر و کانی از لحاظ ترمیم راهها و ارسال کتدم و لباس ووجه و پرداخت وام از بانک کشاورزی و سازمان بشود و چون احتیاج مزبور مخصوصاً تعمیر راهها و ارسال کتدم ووجه عمومآ جنبه فوری و حیاتی دارد امر مقرر فرمایند حتی المقدور در ارسال آنها تسریع شود که موجبات دلگرمی مردم که در اثر فقر طبیعت از هستی ساقط گردیده اند فراهم شود زیرا در غیر این صورت، نه از استنداری و نه از مجموع تشکیلات اداری این استان که کاری ساخته نیست و جواب مردم را هم اکنون در استانداری جمع و یامید مراجع اولیای معظم امور میباشند نمیتوان داد صمصام
امروز صبح شنیدم از طرف شیر و خورشید

نمیشود آنجا جبران کرد نه صدی جبران این خسارتی که بر مردم وارد آمده است بشود.
رئیس - آقای قنات آبادی بفرمائید
قنات آبادی - جناب آقای علم نخست وزیر تشریف نداشتند در موقعی که یکی از آقایان نمایندگان محترم بنام وفاق در پیرامون ایشان صحبت میکردند البته حق نماینده نیست که بسخن نماینده دیگر اعتراض کند (صحیح است) هر و کبلی آزاد است عقاید خودش را نظریات خودش را بدون این که تعرضی بشخص و بفردی از نمایندگان بشود بیان بکنند. اما من چون مخالف دولت آقای علم بوده ام و هستم آمده ام یک مطلبی را عرض کنم و میل داشتم که آقای وفاق دولت هم در این جا تشریف داشتند و آن مطلب را دقت میفرمودند. یک مثلی بامد آمد یک سائلی بدرخانه متعکبی میروند صاحب خانه یک بانوی بیت در عمارت طبعه فوقانی، دو بسائل و یکدا گفت ای گدا اگر من در صحن خانه بدم هر آینه بتو کمک میگردم و اتفاقاً همین گدا همین سائل دقه دیگر بر همان خانه مراجعه کرد و کمک طلبید و بانوی بیت در حیاط بود در صحن خانه بود و بسائل و یکدا گفت که من اگر در طبقه فوقانی منزل بدم بتو گدا و بسائل کمک میگردم، سائل بیانو گفت بانو بالا را دیدم و بانوی را هم دیدم، بنده میخوام باین آقایانی که علی العماد مقابل بدیهیات مسلم حقایق را انکار میکنند این مطلب را بگویم که ما گذشته را دیدیم حال را هم دیدیم بعد از شهریور ۲۰ که ۱۴۰۱ سال است روز بروز وضع مملکت روبه تباهی و بیچارگی و خرابی رفته ما هم قبول داریم ولی آن کسانی که موافق دولت هستند این مطلب را نمیخواهند حل کنند و نمیخواهند بآن توجه داشته باشند که آیا این ۱۴، ۱۵ سال حکومت دست چه اشخاصی بوده است، آیا غیر از همین آقایان ذوالعز و الاحترام که امروز صدر خدمات هستند و حکومت در دست آنها است آنروزها غیر از این آقایان کسانی دیگر هم بوده اند که حکومت میکردند؟ خیر بنده روز اول نکرده بنده جناب آقای علم را بد آدمی میدانم هیچ چنین چیزی نبوده است هیچوقت هم چنین اظهار عقیده ای نکردم ایشان بسیار بسیار مرد علاقمند بوطن هستند اما در هر کسی سلوک نوعی است محترم از شیر حمله خوش بود و از فزول رم - اگر جناب آقای علم در صحنه های دیلم تاتیک دنیا بخواهند برای مملکت خدمت کنند بقیه خیلیها موفقی خواهند شد اما وضع این مملکت و سر سامانی دادن و مردم

را از گرفتاریها و این همه بدبختی که ناگهان که در تمام شئون زندگی مردم این مملکت رسوخ دارد نجات دادن و بر طرف کردن آن بدلیل حکومت پیش و حکومت امروز و حکومت آینده ایشان ممکن نیست جناب آقای علم
سالی که نکو است از بهارش پیدا است بهمان نسبتی که در گذشته موفقی شدند بهمان نسبت هم در آینده موفقی خواهند شد بعضیها میخواهند اظهار اخلاص بدولت بکنند ما هم هیچ ربطی ندارد و کبیل در اظهار عقیده و ابراز عقیده آزاد است اما این اظهار اخلاص کردن باید جوانمردانه باشد که این که مخالفت و مبارزه بایک دولت هم بقیه بنده باید جوانمردانه باشد یعنی یک مخالف دولت بعنوان این که مخالف دولت است حق ندارد بدستگاه دولت تهمت بزند دروغ بگوید و موافق دولت هم برای مبارزه با مخالفین دولت حق ندارد نا جوانمردانه رفتار بکند بنابراین یک موافق دولت نباید بگوید که چون دولت های گذشته جواز میدادند بیچوب میدادند آجیل میدادند و این دولت نمیدهند بنابراین مخالفین بدولت حمله میکنند خود این عمل دور از اصل اخلاق است اولاً و ثانیاً جناب آقای فضائلی موضوع آجیل دادن و سوردادن روی مقتضیات روز فرقی میکنند یکروز بعضی دولتها آجیل میدادند و بعضیها آجیل نمیدادند و حالا موضوع آجیل منتفی شده و موضوع شکر پیش آمده حالا آجیل نمیدهند و شکر می دهند (فضائلی - اگر بدهند بسیار بد میکنند) میدهند شما بروید وزارت دارائی ببینید دستور داده اند روزی ۳۵ تن شکر بدهند به ثابت با سال (وزیر دارائی - هیچ چنین چیزی نیست ۳۵ تن؟ کمتر است) (مسمودی - کمتر است) خوب آقای وزیر دارائی میگویند کمتر است بنده حرفی ندارم (خنده حضار) (وزیر دارائی - این طور نیست توضیح می دهم) من چون این مطلب را خودم عقیده دارم دو مطلب را میخوام امروز تذکر بدهم بنام حفظ حقوق نماینده یکیش این است که آقایان نمایندگان محترم قطع نظر از حیثیت شخصی که دارند تا موقعی که لباس نمایندگی بپوشند آنها آراسته است بدانند که اگر مجلس محترم باشد، معزز باشد آبرومند باشد بهر نسبتی که مجلس آبرومند و معزز باشد مشروطیت ایران پر افتخار و با اهمیت است و بهر نسبتی که مشروطیت ایران پر افتخار و معزز و با اهمیت باشد نگهبانی مشروطیت ایران علیحضرت همایونی با عظمت تر، قاطع تر، براتر است (صحیح است) بنابراین موضوع انتقاد تذکر این مطلب که شأن نمایندگاست بشروطیت که ضرر نمیرساند هیچ حیثیت مجلس و حیثیت مشروطیت را روز بروز بالا میبرد و آن چیزی که بشروطیت ضرر میزند تشریف

و توصیف بیجا است. آقایان نمایندگان محترم بالجن آفتاب را نمیشود اندود کرد اگر تمام مردم این مملکت وضع زندگی ایشان خوب باشد هر چه که شمس قنات آبادی بگوید که مردم وضعشان بد است، نا شان بد است، زندگی ایشان بد است هیچکس بعرف او گوش نمیدهد و همه با او دشمن میباشند و اگر خدای نکرده وضع زندگی مردم در سراسر کشور بد باشد سطح قیمتها بالا باشد، هزینه زندگی بالا باشد، هر چه دولت و دستگاه دولت و طرفداران دولت و تبلیغات دولت فریاد بزند بگوید وضع خوب است، مملکت آرام است ارزاق در اختیار همه است، هیچ اثری ندارد، جز اینکه مردم گویند گرانتر مسخره میکنند جناب آقای علم در روزی که راهرو زیر زمینی را افتتاح میفرمودند که من آن روز متأسفانه افتخار این را نداشتم که آنجا باشم مطالبی فرمودند و اشاره بیک کار مثبت کردند اصولاً من طرفدار کار مثبت هستم و لایحه آن کار خیلی کوچک باشد و من همیشه بدولتها میگویم که شما بیایید بگویند ما دو آجر را روی هم گذاشتیم باز فرض این است که بگوئیم عملیات دولت فعلی جناب آقای علم و دولت گذشته ایشان را که روی هم بریزیم و جمع و تفریق بکنیم حاصل آن ساختن یک راه زیر زمینی است این خودش کافی است که ما بگوئیم که دولت حاضر آمده یک راهرو زیر زمینی ساخته است اما یک مطلب اساسی است که ما از نظر وجدان و وظیفه باید تذکر بدهیم راهرو زیر زمینی یکی، دوتا بیست تا برای این مملکت لازم است و این کار هم که شده کار مثبت است من نمی گویم منفی است اما مثبت تر از این تأمین ضروریات اولیه مردم جنوب شهر تهران است (صحیح است) اگر کسی منکر این حرف است بنده عرضم را پس میگردم مثبت تر از ساختن راهرو زیر زمینی یعنی تأمین آب و برق مردم یعنی استخدام سیور برای رفت و روب کردن حداقل این کثافتها یک در جنوب شهر است یعنی برای آنها نه دیگر پارک بسازید نه دیگر اسفالت بسازید نه دیگر لوازم لوکس تهیه کنید ابتدا این حداقل را برای آنها تأمین کنید بنا بر این بنده میخوام عرض کنم که همه این کارها خوب است آقا روز اول گفتم و حالا هم تکرار میکنم روزی ما خوشحال هستیم و با مال خودمان میرسیم که عیال ببینیم وضع مردم این سامان خوب است، آقایان احترام خانه را صاحب خانه نگاه میدارند این مجلس است که شما نگهبان آبرو و حیثیت آن هستید این مجلس شورای ملی است صحنه توانسته است در زمانهای بسیار حساس باین مملکت خدمات بزرگی بکند در مقابل قدرتهای بزرگی که میخواستند باین مملکت تجاوز بکنند بنابراین من چون موافق دولت

هستم نباید چوب بردارم و بیایم بگویم بآن کسانی که از دولت انتقاد میکنند جواز نمیدهند میدانید معنای آن چیست؟ یعنی آن کسانی که از این دولت انتقاد میکنند جواز میخورند و دولت نمیدهد (فضائلی - ابتدا) این جناب آقای علم هستند بنده از شما جواز خواسته ام؟ از وزیر شما چیزی خواسته ام؟ استدعائی کرده کاری برای کسی خواسته ام؟ من یک روزی در پشت این تریبون عرض کردم حالا هم تکرار میکنم در سراسر این مملکت یک وجه بملک نه خانه و نه مستغلات هیچ چیز ندارم هیچ کاری هم ندارم بنابراین اینطور نیست که اگر کسی گمان و خیال انتقاد کرد بیا باید و بگوید هزینه زندگی گران است اگر شما هم بیایید در جواب بگویند که هزینه زندگی را صدیدینار از زانش کردیم این عمل جوانمردانه و شرافتمندانه است.

بهبهانی - بنده بر طبق ماده ۸۲ اجازه میخوام

رئیس - آقای فضائلی در مجلس يك صحبت هائی کردند آقایان نمایندگان که آن تذکری که باید بدهند بایشان دادند عقیده و کبیل همیشه آزاد است و محترم است و هیچ نماینده دیگری حق ندارد نظر دیگری را انتقاد کند این کار مخالف روح آزادی آئین نامه مجلس شورای ملی است بنده هم از آقا تمنی دارم صرف نظر بفرمائید (بهبهانی - بنده عرضی ندارم) (احسن)

۳ - توضیح مقام ریاست در مورد تبصره ۴ ماده ۶ قانون فروش خالصجات

رئیس - وارد دستور میشویم اولاً يك مطلب کوچکی است که بنده باید بعرض برسانم در ماده ۶ لایحه فروش خالصجات يك تبصره ای داشته که نوشته بود تا ۲۴ دیون زار من از بابت حق مالکانه بشود بشود این لایحه راموقی در مجلس سنا مطرح کردند آنجا گفته اند که این جمله تا سال ۳۳ است آقای آموزگار این اشکال را کرده اند میخوامستم این را عرض کنم بطوریکه این جامدا کره شد این بشود گئی تا آخر سال ۳۳ است آقایان هم گمان میکنم به بطور نظر دارند (صحیح است)

۴ - بیانات آقایان وزیر کشور و وزیر دارائی

رئیس - آقای علم فرمایشی دارید بفرمائید.
وزیر کشور (علم) - يك موضوعی در اینجا صحبت شد که بنده حسب الامر جناب آقای نخست وزیر مطالبی بعرض مجلس میرسانم در مورد اصل چهار کومک هائی که تا حالا کرده اند و در آینده خواهند

کرد البته خاطر آقایان محترم مستحضر است که چند سال است کمکهای اصل چهارمیا میشود و اصافاً باید گفت که يك کارهایی هم انجام گرفته است اخیراً شایع شده بود که این کمکها تقییل پیدا کرده با موقوف خواهد شد این شایعه هم در نتیجه انتشارات يك روزنامه هائی در امریکا که نوشته بودند از جریان کار اداره اصل چهار در ایران مراکز امریکائی راضی نیستند این شایعات پیدا شد دولت فوراً بسفر کبیر خود در آنجا تلگراف کرد و ایشان مذاکره کردند با مقامات امریکائی و آنها هم جواب دادند که ابدأ سوه تفاهمی بر ایمان نیست و چنین چیزی نیست و برنامه مان کاملاً روشن است و کمک ها ادامه پیدا خواهد کرد همانطور که نماینده محترم فرمودند بنظر بنده جا دارد که امیدوار باشیم که کمک ها بقیه از زیادتری بشود بنده شاید بتوانم عرض کنم که بهر صورت آنچه که اطلاع دارم کمک ادامه پیدا خواهد کرد بهین صورتی که هست و ضمناً می خواهم عرض کنم که انک بین المللی با يك نظر بسیار مساعدی تمام تقاضاهای دولت ایران را مورد مداخله قرار داده و امیدواریم که پاسخ بسیار خوبی داده بشود این يك چیز بسیار خوشی است که میتوانم عرض مجلس برسانم در مورد کارهایی که اداره اصل چهار کرده است بنده معتقدم که کارهای مثبت بهر صورت له و علیه خیلی دارد در چندین کاری که انجام میشود ممکن است گفته شود بجای این کارها بهتر بود کار دیگری میشد و این انتقاد در همه جا هست نسبت بهر کاری هست اما باید اذعان کنیم که بعضی کارهای بسیار مهم بوسیله اداره اصل چهار و کمکی که بدستگاه دولت مبرک کرده اند انجام شده است از آنجمله سیماشی و مبارزه با مالاریا است (صحیح است) که کار بسیار مهمی انجام شده و ما اطلاع قطعی داریم که چهارصد درصد تولید مملکت روی این مبارزه اضافه شده است در نقاطی که این مبارزه بعمل آمده است تولید مملکت بجز قابل توجهی اضافه شده و کار های دیگر مثل تهیه آب مشروب و این قبیل کارها شده است البته در طرز کار و اینکه چه کارهایی باید میشد البته نظریات مختلف هست و بنده خیال میکنم آن کارهای عمده مؤثری را که انجام شده همیشه باید متذکر و متشکر باشیم (دکتر سید امامی - بشرطی که تعقیب شود) در مورد سیل کرمان دیشب در شورای اقتصاد مذاکره شد با حضور جناب آقای نخست وزیر امروز صبح هم جناب آقای وزیر دارائی دستور دادند ۵۰۰ تن غله بکرمان حمل شود و بنده گمان میکنم تا این مطالب را که عرض میکنم مقداری از آن حمل شده و در مورد اعتبار

و وسائل قنائی هم تا فردا نتیجه را عرض آقایان و کلاهی کرمان میرسانم و همچنین قرار شد امروز ساعت ۴ بعد از ظهر برویم خدمت جناب آقای حکیم الملک که هیئت کمک بسیل زدگان هم کمک هائی بانجا بکنند این اقداماتی است که شده و لازم دانستم عرض آقایان برسانم، يك مطلب دیگری هم هست که چون امروز روز آخر مجلس است میخواستم این مطلب را هم در دو کلمه عرض کنم آنچه که مسلم هست اینست که مجلس و دولت متفقاً موظف است) اگر هر کدام از اینها بلندنگد بنظر بنده هر دو طرف مسئول هستند (صحیح است) و بخصوص با قوانینی که در دست هست حق انتقاد و استیضاح و حق عدم اعتماد بنده گمان می کنم بجای اینکه اوقات مسلمان را صرف کنیم در این مسائل مصلحت مملکت بخصوص حالا که بنظر ما که مسئولیت داریم صریحاً وضع سیاست مملکت و آینده مملکت ما خوشبختانه روشن است الان موقع آنست که مجلس و مداخلت بدست هم بدهیم و خدمت کنیم و گمان می کنم اکثریت آقایان شاید همه آقایان بهر وضع همه آقایان این عرض بنده را مورد تأیید قرار خواهند داد (صحیح است) و امیدوارم که مجلس ۱۹ همانطور که در مقدمه گزارش نشان داد در قده هائی که بنفع مردم برداشته میشود نهایت تسریع را در آن بعمل میآورند در آینده هم انشاءالله همینطور نشان بدهد باز هم بنده عرض می کنم در کارها ما معایب زیاد است ولی این معایب باصبر و با مداومت اصلاح می شود مثلا در همین خرید و فروش من باب مثل عرض می کنم این فروشگاهی که تشکیل خواهد شد یکسال است یا نه ما ما است که قراردادش با آلمانها بسته شده است و کمک بسیار بزرگی اول به پایتخت و بعد بسایر شهرستانها و مراکز شهرستانها خواهد کرد اما ۹ ماه است آلمان ها مشغول عمل هستند و هنوز این کار انجام نشده است و انشاءالله بزودی انجام خواهد شد کاربرد همینطور کار آب همینطور این هامسائلی است که تمام وقت میخواهد تمام حوصله میخواهد و تمام مداومت میخواهد این است که من مجدداً عرض آقایان میرسانم که با نهایت درجه - بوضع آنچه مملکت خوش بین هستیم و گمان می کنم عرض بنده مورد اتفاق آقایان نماینده گان باشد (صحیح است) رئیس - جناب آقای وزیر دارائی بفرمائید

وزیر دارائی (فرور) - جناب آقای قنات آبادی اینجا فرمایشی فرمودند که لازم بود تصحیح بشود البته فرمایشاتی که فرمودند طبق سابقه و گزارش بوده که ایشان گفته شده بنده خواستم استدعا کنم از ایشان که نسبت بان کسی که این گزارش را داده او ایارد بگیرند که چرا يك گزارش خلافی با ایشان داده است برای اینکه بهر چه وجه من الوجوه نه جواز داده می شود بکسی و نه شکر بهر چه عنوانی و این آقای ثابتی هم که اینجا اسم بردند این آقا تقاضا کرده بود که بنظر من نیست در مدتی قبل تقاضا کرده بود که روزی ۵ تن شکر باوردهند نه ۳۰ تن که این تقاضا در حدود داده نشد و بالاخره گفته شد مطابق احتیاجات همانطور که بقناد و شیرینی فروش و بستنی فروش داده میشود و او هم بدهند نه ۳۰ تن نه ۲۰ تن نه ۱۰ تن نه ۵ تن نه ۴ تن نه ۳ تن یک مقدار مختصری مطابق احتیاجات اوداده شده است البته گزارش داده است که بایشان داده شده است و لازم بود که بهر عرض محترم مجلس برسد و بنده هم توضیح بدهم که اصل قضیه روشن بشود و ضمناً بنده موقع را منتقم میشمارم و عرض میکنم که قضیه قند و شکر تقریباً حل شده است یعنی با اضافه سهمیه ای که ما فائز شده ایم در حدود ده هزار تن در ماه اضافه میدهم در قسمت عمده ای که از شهرستانها که متأسفانه صورتش اینجا نیست حتی قیمت در بازار آزاد از قیمت قند و شکر رسمی که ۲۳ تومن است در بازار آزاد تور ۱۹ تومن و در شهرستانها به فروش میرود (دکتر مشیر فاطمی - قنات آبادی) قنات آبادی جناب عالی اجازه بفرمائید در قند و شکر و شکر نیستید شیرینی دارید ولی در قند و شکر وارد نیستید چون کیلویی يك بال با ما ملین فروش میدهم اگر دو تومن در هر کیلو فروش برود ۱۹ تومن بدولت میدهد حامل گاهی اوقات برای این که زودتر پولش بدستش برسد از سهم خودش هم کسر میکنند ۱۹ تومن و نیم می فروشد با گزارش که بدولت میرسد اغلب قیمت قند و شکر در شهرستان ها پائین آمده است و در اکثر نقاط با قیمت دولتی مساوی است این موضوع را خواستم عرض کرده باشم خدمت آقایان و از جناب آقای شمس قنات آبادی بالطفی که مخصوصاً بنده دارند خواهش میکنم آن گزارش دهند را مورد عتاب و خطاب قرار بدهند که ندانسته چنین گزارشی بایشان داده اند و البته باید این را بدانید که صحبت جواز دادن در بین نیست ولی چون بایشان گفته شده بود اینجا گفتند خودشان هم از آن شخص گله بکنند که چرا خلاف برضشان رسانیده اند

رئیس - آقای امید سالار بفرمائید
۵ - تقدیم چند فقره تلگراف بوسیله آقای امید سالار
امید سالار - چند فقره تلگراف است راجع بخسارت بارندگی اخیر که از قضا و آاده رسید است تمام آنها را تقدیم مقام ریاست میکنم و ازدولت استدعا می کنم که نسبت بان کسی که این گزارش را داده او ایارد بگیرند که چرا يك گزارش خلافی با ایشان داده است برای اینکه بهر چه وجه من الوجوه نه جواز داده می شود بکسی و نه شکر بهر چه عنوانی و این آقای ثابتی هم که اینجا اسم بردند این آقا تقاضا کرده بود که بنظر من نیست در مدتی قبل تقاضا کرده بود که روزی ۵ تن شکر باوردهند نه ۳۰ تن که این تقاضا در حدود داده نشد و بالاخره گفته شد مطابق احتیاجات همانطور که بقناد و شیرینی فروش و بستنی فروش داده میشود و او هم بدهند نه ۳۰ تن نه ۲۰ تن نه ۱۰ تن نه ۵ تن نه ۴ تن نه ۳ تن یک مقدار مختصری مطابق احتیاجات اوداده شده است البته گزارش داده است که بایشان داده شده است و لازم بود که بهر عرض محترم مجلس برسد و بنده هم توضیح بدهم که اصل قضیه روشن بشود و ضمناً بنده موقع را منتقم میشمارم و عرض میکنم که قضیه قند و شکر تقریباً حل شده است یعنی با اضافه سهمیه ای که ما فائز شده ایم در حدود ده هزار تن در ماه اضافه میدهم در قسمت عمده ای که از شهرستانها که متأسفانه صورتش اینجا نیست حتی قیمت در بازار آزاد از قیمت قند و شکر رسمی که ۲۳ تومن است در بازار آزاد تور ۱۹ تومن و در شهرستانها به فروش میرود (دکتر مشیر فاطمی - قنات آبادی) قنات آبادی جناب عالی اجازه بفرمائید در قند و شکر و شکر نیستید شیرینی دارید ولی در قند و شکر وارد نیستید چون کیلویی يك بال با ما ملین فروش میدهم اگر دو تومن در هر کیلو فروش برود ۱۹ تومن بدولت میدهد حامل گاهی اوقات برای این که زودتر پولش بدستش برسد از سهم خودش هم کسر میکنند ۱۹ تومن و نیم می فروشد با گزارش که بدولت میرسد اغلب قیمت قند و شکر در شهرستان ها پائین آمده است و در اکثر نقاط با قیمت دولتی مساوی است این موضوع را خواستم عرض کرده باشم خدمت آقایان و از جناب آقای شمس قنات آبادی بالطفی که مخصوصاً بنده دارند خواهش میکنم آن گزارش دهند را مورد عتاب و خطاب قرار بدهند که ندانسته چنین گزارشی بایشان داده اند و البته باید این را بدانید که صحبت جواز دادن در بین نیست ولی چون بایشان گفته شده بود اینجا گفتند خودشان هم از آن شخص گله بکنند که چرا خلاف برضشان رسانیده اند

نست بلواچی که دولت میدهد نظر مخالف داشته باشم از عرض انتقاد و نظر خودم خودداری نکنم و بجناب آقای کنشائیان وزیر مسئول وقت دادگستری هم معتقدم به کاردانی ایشان هم عقیده دارم و معتقدم این هستم که در دستهای مختلف کاردانی و لیاقت خودشان را نشان داده اند ولی نسبت بان لایحه موافق نیستم و مخالف هم هستم و عقیده خودم نمیتوانم به آن رای موافق بدهم فرها و سائها است در ایران يك شعار وجود دارد ، خدا ، شاه ، میهن ، تحول و تغییرات زیادی در این مملکت بوجود آمده است مواجه با حمله عرب و مغول اختلافات زیاد شدیم باز اینها باین شمار معتقد بودند و هستند و در اعتقاد خودشان راسخ تر شده اند بظمت الهی معتقد بودند شاه را ظل الله میدانستند میهن راهم مقدس تر از جان خودشان میخواندند بنده معتقدم حافظ این سه اصل که مورد اعتقاد اکثریت قریب بانفاق اهالی ایران است قانون اساسی است ، این قانون اساسی است که این عقیده راسخ ایرانی را بصورت مدن بیرون آورده است و ضامن اجرای آن شده است (صحیح است) تعظلی ، انحراف ، تجاوز بقانون اساسی بی احترامی بقانون اساسی بزرگترین صدمه و لطمه را بظمت استقلال کشور و فکر عامه مردم وارد میسازد ، بنده معتقدم حق و گذاری اختیارات بکمیسوینها برای وضع قانون برخلاف قانون اساسی است حالا ممکن است این عقیده درست باشد و بدوست نباشد برای اثبات عقیده خودم دلیلی دارم که بطور مختصر عرض میکنم گفته شده است که و کلاهی مجلس شورای ملی حق و کالت در توکیل ندارند نمیتوانند حق وضع و تصویب قانون که قانون اساسی و ملت ایران میدهد آنها محول کرده بعداً خاصی را گذار کنند دلیل آنهم خیلی واضح است براره منصاب دادن رای مطابق قانون اساسی ۸۷ نفر بود بکنفر که از مجلس بیرون رفت بنده تقییل پیدا کرد نمیتوانست مجلس مهم بگیرد رای بکنفر بنده اصل موضوع تأثیر دارد ۸۶ نفر رای میدهند بون یکی نیست که با آنها شرکت کند طرز قطع و تعیین ۱۸ نفر اعضای کمیسوین از گستری هم نمی توانند قائم مقام مجلس شوند علاوه این قانون اساسی برای تصویب نون و اینکه صورت قانونیت پیدا کند بریفاتی قائل شده است هر يك از اصول ن برای تشریفات خاصی است و برای سهم لایحه که حتماً باید بمجلس تقدیم شود رراتی وضع کرده است که این مقررات بچوجه منطبق با این نخواهد بود که بکمیسوین دادگستری بنشیند قانون تصویب لند و بموقع اجرا گذاشته شود بطور ل عرض می کنم اصل ۱۳ قانون اساسی ولی این موضوع موجب نخواهد بود اگر

اینقدر اهمیت برای مذاکرات و تشریفات قائل شده است که میگویید « مذاکرات مجلس شورای ملی اثر برای اینکه نتیجه نهائی آن بموقع اجرا گذارنده شود باید هلی باشد ، یعنی اگر ۱۲۰ نفر نماینده مجلس در اینجا جلوس کنند قانون بگذرانند اگر بصورت هلی نباشد این قانون قابل اجرا نخواهد بود خیلی هم صریح است فارسی هم هست بلو وجود این ماده قانون چطور میشود ۱۸ نفر در اطاق در بسته بنشینند قانون وضع بکنند و آن قانون قابل اجرا باشد ؟ اصل ۳۸ میگویید که «اعضای مجلس شورای ملی باید رد یا قبول مطالب را صریح و واضح اظهارندارند احدی حق ندارد ایشان را تعزیر یا تهدید در دادن رای خود نماید ، اظهاررد و قبول اعضاء مجلس باید بسمی باشد که روزنامه نویس و تماشاچی هم بتوانند ادراک کنند یعنی باید آن اظهار بعلاوات ظاهری باشد از قبیل اوراق کبود و سفید و امثال آن ، میگویید اعضای مجلس باید بطور رای بدهند که مغیر و روزنامه نویس و تماشاچی بفهمند که چگونه رای داده است اگر باین نحو رای داده شود آن قانونی که در مجلس تصویب شده است قابل اجراء است پس چطور امکان دارد ۱۸ نفر بنشینند و رای بدهند ۱۸ نفر هم خیر مجلس در تعطیل است از ۱۸ نفر عده اعضای کمیسوین عده ای مسافر خواهند بود و بوجه آیین نامه مجلس با سه ربع عده حاضرین در تهران ممکن است کمیسوین تشکیل شود خلاصه از ۱۸ نفر بوجه این آیین نامه داخلی مجلس ۷ نفر میتوانند اظهار نظر بکنند قانون وضع کنند نسبت بقوه قضائیه مملکت که یلگرا کن اساسی مشروطیت است یعنی ۷ نفر توی اطاق در بسته بنشینند اظهار نظر میکنند و قانون وضع می کنند که آن قانون هم قابل اجراء باشد موضوع قابل توجه این است که در این قانون اساسی برای تقدیم لایحه از طرف وزیر مربوط تشریفات قائل شده است اصل ۳۳ است که میگویید «قوانین جدید که محل حاجت باشد در وزارتخانه های مسئول انشاء و تصنیف یافته بتوسط وزرای مسئول یا از طرف صدراعظم بمجلس شورای ملی اظهار خواهد شده ، کلمه اظهار را عنوان کرده است در قانون اساسی ، یعنی وزیر باید قانون را در جلسه علنی اظهار بدارد و تقدیم کند نمیتواند کتاب لایحه بمجلس بفرستد باید خودش بیاید بمجلس لایحه را تقدیم کند پس چطور میتوانیم بگویم که وزیر بیاید بیرون توی کمیسوین ۶ نفری لایحه اش را بدهد و تصویب شود آخر چرا این اصل را در قانون اساسی گذاشته اند ؟ برای این است که وزیر بیاید لایحه اش را بمجلس بدهد بخیر روزنامه نویس و تماشاچی ، و ما مستمعین از این لایحه بشویم این لایحه در بین مردم انتشار بیاید عقیده مخالف و موافق گفته بشود عقاید مختلفه متبادل بشود تا این که عقاید روشن بشود و يك قانونی مطابق مصالح عامه تصویب

بزرگی قانون اساسی کشور است بنده فردا میبرم ممکن است تا دو ماه دیگر نتوانم پشت تریبون بیایم حرفم را بزنم آقایان وزرا هم ممکن است ۱۰ سال ۱۰ سال ۲۰ سال دیگر وزیر باشم دولتی برای همیشه نه من وکیل مجلس هستم نه آقایان در این بست باقی هستند ولی قانون اساسی مملکت همیشه باقی است و باید باشد (بوربور) جناب آقای صارمی قیاسش صحیح نیست) در چه مورد ؟ در کجا صحیح نیست ؟ آقا من قانون اساسی را برای شما میخوانم ، من فارسی حرف میزنم قانون اساسی هم فارسی است میگویید آقا لایحه را وزیر بایستی بیاورد توی مجلس تقدیم کند علنی اظهار کند شما میخواهید توی کمیسوین یا توی آن اطاق بنشیند قانون وضع کنید من نمیدانم که لایحه چیست آقا دودوتا چهارتا است حرف صحیح میزنم و فارسی هم صحبت میکنم این قانون اساسی هم فارسی است درست است که ترجمه از قوانین اساسی بلژیک است ولی فارسی نوشته شده است در هر حال بنده برای این که وقت را زیاد نکنم اصول دیگری را که از قانون اساسی یادداشت کرده ام از عرض خودداری میکنم بخدا من گواه است بشمام مقدسات و آنچه که در نزد من مقدس است عرایضی که عرض میکنم با کمال دلتنگی و اکرام است که در پشت این تریبون آمده ام و عرض میکنم و میل نداشتم که مخالفت با لایحه دولت کرده باشم ولی وظیفه وجدانی خودم دانستم این عرایض را بکنم تا در صورت جلسه های مجلس باقی بماند تا گرفتن اختیارات یکی بعد از دیگری سابقه پیدا کنند برای این که الان که این اختیارات میخواهند بگیرند میگویید که در مجلس سابقه دارد (سراج حجازی - این اختیارات نیست) آقا اختیار دادن بکمیسوین دادگستری مجلس برای وضع قانون برخلاف قانون اساسی است میگویید سابقه دارد و مرحوم مشیرالدوله هم این کار را کرده است ، آقا يك روزی در این مملکت میخواهند قانون جزا را وضع کنند و اجرا کنند وضعیت کشور طوری بود که با اجرای قانون جزا بوسیله محاکم عرفی مخالفت میشد یعنی بعضی از روحانی نماها میگفتند که در این کار دادگستری نباید دخالت کند در اینصورت مرحوم مشیرالدوله آمد قانون جزا را وضع کرد و جدیت داشت که زودتر اجرا کنند با يك وضع خاصی و برای این که يك اصل اساسی قانون اساسی را اجرا کنند آمدند این کار را کردند ، میگویید باین که سابقه این اختیار در زمان مرحوم داور داده شده است باز آنچه يك قسمت رعایت شده است در آن وضعی که آن اختیار را داده اند گفته اند که وزیر دادگستری لایحه اش را بیاورد به مجلس تقدیم کند یعنی يك اصلی از اصول قانون اساسی را در نظر گرفته اند و بعد ارجاع بکمیسوین بشود و

کمیسیونها تصویب کنند تا قابل اجرا باشد نتیجه دادن لایحه در مجلس این میشود لویجی که بکمسیون دادگستری میآید اما از آن مستحضر میشود که چه لایحه ای داده میشود و چه چیز میخواهند تا اگر لازم باشد بتوانیم بر روی دادگستری با اظهار نظر بکنیم ولی در این لایحه این موضوع بخصوص رعایت نشده گفته اند لویجی که بکمسیون دادگستری داده میشود بطور تصویب و اجرا میشود در هر حال بنده خیال میکنم با عرایضی که عرض میکنم معذک این لایحه در مجلس شورای ملی تصویب خواهد شد بموقع اجرا هم گذارده میشود ولی بنده اگر بجای جناب آقای گلشایان بودم صورت ظاهر را طور دیگر محفوظ میداشتم و مقصود را انجام میدادم این معنی لویجی را میآوردم بکمسیون دادگستری در آنجا تصویب میکردند هر چه هم تصویب میکردند مجلس هم که نظر موافق داشت با این لویجی بعد این لویجی را در دسته جمعی در یک جلسه علنی مجلس شورای ملی بعنوان تنقید میآوردند و میگفتند اگر مجلس شورای ملی تصویب کند قابل اجراست چنانچه در لایحه مالیات برد آمد این کار را کردیم اقل صورت ظاهر خواهد بود و حق این بود که این کار شده باشد حالا از نقطه نظر این که بنده خیال میکنم این لایحه تصویب میشود دیگر عرض زیادی نمیکنم ولی جناب آقای گلشایان بنده بنام یک فرد ایرانی بنام تک نفر علاقه مند به شخص جناب امالی که مدتی شاغل شغل قضا بودید و مرد وارد و کاردانی هستید و همانطور که عرض کردم شخص جناب امالی من شخصاً معتقد هستم استدعای این است که حالا که بکمسیون دادگستری اختیارات داده میشود که لویجی در آنجا تصویب شود حضرتعالی موافقت بکنید آنچه چیزی که مخالف باصوص صریحه قانون اساسی است از کمیسیونهای دادگستری خواسته شود و در کمیسیونهای دادگستری تصویب نشود چون عرض کردم ممکن است سابقه باقی بماند این مملکت هم مملکت حوادث است از آنها سوء استفاده شود آقای همیدی نوری شما تا قبل از اینکه لایحه اختیارات آقای دکتر مصدق تصویب شود میتوانستید انتقاد کنید مخالفت کنید ولی نظر محترم من است بعد از تصویب آن لویجی آن روزی که میخواستم در جمع بشویم صحبت کنیم و برنامه تهیه کنیم از بناگاهها چطور فرار میکردیم چطور می آمدیم تا آن روزی که اختیارات از مجلس نگذشته بود و بدست آنها نیفتاده بود این کار را نمیگرداند (عبیدی نوری - این چه ربطی بان اختیارات دارد) آخر آقا عمل غلط کوچکش هم غلط است بزرگش هم غلط است باید سعی کرد عمل غلط انجام نشود سابقه اختیارات مرحوم داور بود که آن اختیارات آنروز با ترسو لرز و وحشت آمد به مجلس من امیدوار هستم

و یقین دارم بطور قطع هم اوضاع گذشته گذشته است و امیدوار هستم که اشاه الله همچوقت هم تکرار نشود و نظیر پیدا نکند ولی برای یک روز مبادا یک روزی که ممکن است برای هر فرد ملت ایران پیش بیاید باید سعی بکنیم قانون اساسی محفوظ و مصون از هر گونه تجاوز و انحراف باشد عرض کردم سعی بکنیم برخلاف نصوص صریحه قانون اساسی قانونی اینچنان گذرانیم مادر کمیسیون مشترک مجلسین وقتی می خواستیم راجع بسازمان دادگستری مقرراتی وضع کنیم خیلی مراقبت کردیم باینکه اگر قاضی منحرفی در دستگاه باشد وسیله ای برای طرد او باشد یعنی اصل ۸۲ متمم قانون اساسی واصل ۸۱ خیلی جلودست و باران نگردد ولی خوب بصورتی بیرون آوردند گفتند شورای عالی قضائی و چه وجه حالا امیدوار هستم که حضرت مستطاب عالی شخصاً مراقبت بفرمائید باینکه این اصول در موقع وضع مقررات در کمیسیون دادگستری کاملاً رعایت بشود و صورت ظاهر هم لاقبل معفوظ بماند من تقاضای دیگری دارم و آن این است که آقایان اعضاء کمیسیون دادگستری توجه بفرمائید لویجی که دولت بکمسیون دادگستری مطابق این قانون میدهد بیست و چهار ساعت قبل طبع و توزیع شود برای آقایان نمایندگان بفرستند (صحیح است) که آقایان مستحضر باشند که چه لایحه ای از طرف دولت داده شده و از کمیسیون دادگستری چه خواسته شده و به عبارت ساده و کلیل توی خانهاش نشسته باشد و ببیند کمیسیون دادگستری یک قانونی وضع کرده است و او اطلاع ندارد و حتی معتقد هستم در حد نصاب تشکیل کمیسیون دادگستری هم ترتیبی داده شود که اکثریت قاطع نسبت بده سکل اعضاء کمیسیون باشد من رویه گرفته نظری نمیتوانم بدهم و نمیدهم ولی امیدوار هستم که آقایان توجه کنند و اگر لازم باشد پیشنهاد بدهند بترتیبی که کمیسیون دادگستری با اکثریت پنج شش نفر نباید قانونی بگذرانند (صدرزاده در آئین نامه پیش بینی شده) در آئین نامه ماده ۱۹ است امیدوارم اشتباه نکنم می گوید: «ماده ۱۹ - مناط اعتبار برای تشکیل هر یک از شعب و کمیسیونها حضور بیش از نصف اعضاء حاضر در هر کراسه و در موارد فوق اکثریت وقتی حاصل میشود که بیش از نصف حاضرین رأی دهند» حالا اگر ۱۸ نفری که اعضاء کمیسیون دادگستری هستند ده نفرشان مسافرت رفتند و بالاخره هشت نفرشان حاضر شدند با حضور کلیه اعضاء حاضر در مرکز کمیسیون تشکیل شد نتیجه هشت نفر سه ربهش

کشور ما را بنیان کن خواهد کرد یک ماده خاصی در قوانین جزائی مطرح است که ۶ نفر رأی دادند قانون تصویب می شود بنا بر این معتمد اگر بخواهید دقت بیشتری بکنید بایستی پیشنهادی داده شود که احدی از اعضاء کمیسیون دادگستری در این مورد بخصوص نه اینکه ۳ ربع اعضاء حاضر در مرکز حالا که لایحه آورده اید برای اختیارات اقل صورتی درست بکنید که بیکمده ۱۲ نفری بنشینند مشاوری بکنند مبادله نظر بشود نه اینکه چهار پنج نفر بنشینند آنجا در بسته با همی مدد چهار تارای بدهند و قانون تصویب بشود از این جهت را در نظر بگیرید و آن وقت عمل بکنید

رئیس - آقای عماد تربتی بفرمائید **عماد تربتی -** بنده چون در این دوره افتخار عضویت کمیسیون دادگستری را ندارم برای خودم آزادی عمل بیشتری در دفاع از این لایحه تصور کردم از ابتدای اینکه کابینه جناب آقای نخست وزیر در دوره ۱۸ تشکیل شد بر نامه خودشان را در یک جمله مفید و مختصر تنظیم فرمودند و آن عبارت از مبارزه با فساد بود برای مبارزه با فساد راههای مختلف مطرح گونا گونی در نظر گرفته شد گاهی مبارزه با فساد را در مبارزه با کرافروشی تصور کردند گاهی مبارزه با فساد را در دستگیری افراد اناصالح خیال کردند گاهی مبارزه با فساد را در منع کشت و استعمال تریاک ولی بطور کلی برای مبارزه با فساد یک تعریف جامع و مانعی نشده بود که مبارزه با فساد چیست و راه مبارزه از چه راه است اولین کسی که متوجه شد و مقرر داشت که مبارزه با فساد در چیست اعلیحضرت همایونی رهبر خردمند ملت ایران بود که افکار ایشان همیشه مانند چراغی است در تاریکی ایشان مبارزه با فساد را در اجرای قوانین بطور اکتفا دانستند و برای این منظور کمیسیون دعوت فرمودند که عبارت از وزیر وقت دادگستری بود و در استان کل بود رئیس دادگاه انتظامی بود از اشخاصی که در دادگستری کار نمیکردند جناب آقای صدرالاشراف بود آقای خلعتیری بود عضو کوچک آنها بنده بودم در آنجا تشخیص شد که بین مفاسد اخلاقی و مفاسدی که برای آنها جریمه تصور است یک تناسبی است یعنی مفاسد اخلاقی در دایره بسیار وسیعی قرار گرفته و در یک دایره کوچکتری آنچه مخالف مصالح عمومی و ضرر بحال جامعه باشد که آن جریمه است برای هر امری که مافساد میباشد قانون مخصوصی است برای رشوه و اختلاس دزدی و کلاهبرداری و افترا همت شرکت در احزاب فاسد و ظفر و شقیام بر علیه استقلال کشور برای تمام اموری که فساد واقعی است و

راهنمی میکند و اگر چنانچه متناسی از راه اول دولت اختلاس میکند تمام رشه اساسی آنها را باید در صنف و نفس دادگستری پیدا کرد (صحیح است) اساس زندگی مردم بایستی بر پایه عدالت ستوار باشد یک کشوری اگر چنانچه در دادگستریش عدالت نبود و داد مظلوم را نگرقت یک چنینی پیش نیست و مردم آن کشور هم مثل این که محکوم شده اند در آن آتش جهنم بسوزند یکی از نویسندگان چند روز پیش در یک روزنامه ای مقاله ای نوشته بود که من مسافرتی کردم بکشورهای اروپائی سوئیس، انگلستان، و آمریکا رفته ام این کشورها در چیز بیشترند اشتد یک کومویک در من قبل از این که به نتیجه برسم این طور خیال کردم که خوب در کشور ما هم بحمد الله کوه و دریا فراوان است نوشته بود عدالتی است که مانند کوه استوار است و آزادی است که مانند دریا در این کشورها پهناور و عمیق است این دو اصل عدالت و آزادی این کشورها را باوج ترقی رسانیده است و بی عدالتی ما را باین روزگار افکنده است بنده معتقدم که آزادی هم در عدالت است دو چیز نیست فقط یک چیز است زیرا آزادی هم در عدالت نهفته است مثل نیروی برقی که در سیم نهفته است برای اصلاحات دادگستری سه امر بعقیده بنده لازم است که در سه جمله مختصر ممکن است خلاصه بشود عدالت سرعت قدرت در باب تأمین عدالت قضات یک مقرراتی لازم است که باید ملحوظ باشد تا مبادا انحرافی حاصل بشود اول شرط این است که قضات ناصالح و کسانی که از راه دستکاری منحرف شده اند از دستگاه دادگستری رانده بشوند (صحیح است) دوم این است که بازرسیهای کامل و دقیقی باشد که بمنزله بهداشت آنهاست که قبل از اینکه دچار بی عدالتی و انحراف بشوند آن مراقبت آن بازرسی کامل اساساً گذارند آنها نزدیک بی عدالتی بشوند شرط سوم محکمه انتظامی و دادسرای انتظامی قضات است که بایستی با کمال قدرت و مراقبت هوشیار و بیاد باشد و اعمال قضات را مراقبت بکنند احکام آنها را صدق کنند اشخاصی که استحقاق ترفیع ندارند ترفیع آنها را ندهند و آنها را ترفیع خوب عمل کرده اند و استحقاق ترفیع دارند بآنها ترفیع بدهد و تشویق کند البته باید تشویق و تنبیه هم در کار باشد تا اشخاصی که در مجرای عدالت قدم میزنند و تشویقاتی که وزارت دادگستری خواهد کرد باین تشویقات امیدوار باشند و یأس افسردگی و دود و دوشاب یکی بودن موجب یأس آنها نشود البته بایستی معلومات کافی هم داشته باشند که بتوانند عدالت را اجرا کنند و بتوانند تطبیق با موضوعات بکنند و اما در قسمت سرعت بطور عجز این دادگستری

که فعلاً بطور اتم و اکمل حکم فرماست دارای معایب زیادی است از جمله یأس اصحاب دعوا یک کاری که مدتها در دادگستری طول بکشد فرضاً که با موافقت انجام بشود ارزش در نظر آن کسی که موفق شده است نخواهد داشت دوم اینکه در اثر طول موضوع اشخاص غیر ذیعق یک راهی برای فرار از حق و عدالت قهر آید خواهند کرد یک کاری که مدتها طول کشید بالاخره باید فرصت مناسبی خودشان را روبرو خواهند کرد که از حق و عدالت فزاری بشوند دیگر از معایب بطور عجز این که نتیجه اش بخوبی دیده شده است موضوع رکود پرونده هاست مثلاً فرض کنید یک بازرسی یا بیک دادگاه بخش در سال هزار پرونده رجوع بشود اگر یک کاری سه سال طول کشید حداقل این است که سه هزار پرونده را بکند خواهد شد و اگر چنانچه سالی هزار پرونده بهر شعبه ارجاع شود اگر دوست پرونده را در هر سال بیشتر رسیدگی نکنند هشتصد پرونده را کند و در فاصله ده سال هشت هزار پرونده خواهد شد که البته آماری که از ولایات خواسته شده از بخش درگز و کاشمر یا شهرستان قم اینها از هشت هزار تا بیست هزار پرونده را کند دارند که موجب رکود این پرونده ها همان طول جریان دادگستری است اگر هر روز که پرونده میرسد رسیدگی میشد البته این رکود نمیشد و رکود این پرونده ها موجب شده است که بهیچ کاری دیگر نمیتوان رسیدگی کرد برای اینکه هر پرونده تازه و هر جرم تازه که انجام بگیرد در بین چندین هزار پرونده نابود و غرق خواهد شد اصل سومی که بنده بعد از عدالت و سرعت در کارها بر عرض رساندم موضوع قدرت دادگستری است البته اگر دادگستری مراعات عدالت را کرد و در اسرع اوقات کارهای مردم را انجام داد خواهی نخواهی بهتر برای دادگستری ایجاد قدرت خواهد شد ولی اگر چنانچه یک دادگستری بود که مراعات عدالت را نکرد این خوار و ذلیل خاک بر سر و مغفوره جامعه است و بایک دادگستری بود که در آن دعاری طول کشید این قدرت نخواهد رسید و به معلوم نیست که قاضی دیگری باین کار برسد یا نرسد پس این شرط سومی که بنده بعرض آقایان رساندم در صورتیکه واقعه عدالت و سرعت در جریان کار دادگستری تأمین بشود بالطبع قدرت برای دادگستری تأمین خواهد شد و مسلم است که در کشوری که با رژیم دیکراسی و مشروطیت باید اداره بشود باید تمام قدرت ها در دادگستری یعنی در مرکز عدالت و قانون مجتمع بشود اگر دادگستری داشته باشد و بتواند عدالت و قدرت را بیاورد و بآنها هم تعلیم بدهند ولی البته

بر باد خواهد داد یک دادگستری خوب با این شرائطی که بنده عرض میکنم اگر وجود داشته باشد ارزشه با تمام فاسد خواهد کرد یعنی اگر دیوان کبفر خوبی بود که بتواند بکار مأمورین ادارات با کمال قدرت رسیدگی کند شک نیست که جریمه نخواهد داد از لحاظ احقاق حق تا اینکه رسیدگی بشود و طولی در موضوع داده شود دادگستری وقتی قوی بود مسلم از کان دولت و مجلس هم بر روی آن پایه قرار خواهد گرفت بطوریکه آقای صرمی تشریح کردند و همه آقایان هم بهتر از بنده میدانند بموجب قانون اساسی ما بشکلیات معاشرت از سه قوه است قوه مقننه، قوه قضائیه قوه مجریه، وظایف هر یک از این قوا هم بر آقایان روشن است قوه مقننه در مقام قانونگذاری است مطابق مصالح عالییه کشور و مذهب و قوه مجریه هم مطابق مصالح باید اجرا کند نهادار وسط قوه قضائیه است که باید موضوعات را با قانون تطبیق کند و احکام مقتضی صادر کند اگر قوه قضائیه که پایه سوم است فلج بشود پایه های سیاسی و بالطبع قوه مقننه و قوه مجریه هم فلج خواهد بود و در پایه کشور نخواهد ایستاد بنا بر این اگر ضعف و فتوری در کار دادگستری حاصل شد لازم است قوه مقننه و قوه مجریه دادگستری را بسرای امنیت کشور، برای نجات خودشان از ضعف و سستی نجات بدهند الان هم مجلس شورای ملی مشغول همین کار است قوه مقننه و قوه مجریه دست بدهد یکدیگر داده اند که قوه قضائیه این کشور را نجات بدهند و این بعقیده بنده در مرحله اول وظیفه است که این دو قوه دارند که سه قوه خودشان را تکمیل کنند تا همه بتوانیم برای سه پایه اصولاً استوار بشویم و بعداً دست کارهای دیگری زده بشود والا مطلقاً بهیچ کاری دست زده نخواهد شد تا دادگستری اصلاح شود مایه بینیم یک قسمت از این قضات هستند که اینها تازه کار و نا بلد هستند و تعلیمات عملی زیادی ندیده اند و کارها را فلج و خراب کرده اند یک قسمت از قضاتی هم هستند که خدای خواسته با خدای نخواسته اینها اشخاص تازه کار نیستند بلکه گفته کار و هوشیار هستند و آشنا بمقررات هستند بکار میبرند یک عده از قضات هستند که اینها کم کار و بر مدعا هستند البته بنده فقط هدفم آن قضات ناصالح است و الا با سایرین میشود کنار آمد خصوصاً با همکاری یک دسته از قضاتی که هنوز تقوی و درستکاری خودشان را از دست نداده اند و صرفاً اینها هستند که بایستی با آقای گلشایان همکاری کنند و از دستجات کم کار و بر مدعا هم استفاده کنند و آن اشخاص هم که تعلیم نیافته اند آنها را هم با خودشان بیاورند راه ببرند و بآنها هم تعلیم بدهند ولی البته

قضات ناصالح را بایستی مطلقاً دست برد سینه شان گذاشت و باید بدانند که شغل قضات شغل انتفاعی نیست در کلیه این قوای ثلاثه هر کس بخواهد خدمت بکند چه قوه مقننه، چه قوه قضائیه و چه قوه مجریه باید بدانند برای وطنشان است برای شرافشان است برای حیثیتشان است برای شخصیتشان است اگر اشخاصی واقعاً مشاغل انتفاعی میخواهند مشاغل انتفاعی زیاد است بسا هست که یک بقال از مشاغل انتفاعی ممکن است بیشتر استفاده کنند و آنها را که شغل شریف قضات را شغل انتفاعی تصور کردند اغلب در کار گزینی وزارت دادگستری معرزو مسلم است اعم از قضات و وکلای دادگستری که حرفه شان را دلالتی قرار داده اند و از این شغل شریف و کالات که عبارت است از امانت و راهمانی و بالاخره عقل منصف اشخاص است درست استفاده میکنند نه اینکه با فریقن قاضی کار خود را انجام دهند بهر حال باید بوسیله آقای گلشایان که میخواهند اختیارات کسب فرمایند این اشخاص ناصالح از کار بر کنار بشوند تا دادگستری ما بتواند در یک محیط ساده و آرام واقعاً کشور را نجات بدهد این لایحه ای که تقدیم شده است در خارج تصور شده است که آقای گلشایان اختیاراتی میخواهند بگیرند و اختیارات بشخص نباید داد اختیارات بشخص خاطرهای تلخ و دشواری را بیاد کار گذاشته است بنده میخواهم عرض کنم اینطور نیست یک لایحه ایست که اختیاراتی تفویض می شود بکمسیون دادگستری مجلس نه تنها کمیسیون دادگستری مجلس که بگوئیم هیچ نفرند و هیچ نفری ۹ نفر می آیند ۹ نفر ۵ نفر شان و ۵ نفر ۳ نفر شان رأی می دهند و چه چه، این مطالب نیست کمیسیون مشترک مجلسین است که مرکب از ۳۶ نفر و کیل و سناتور است در آنجا رسیدگی می کنند خود کمیسیونهای مشترک از دستگاه های وابسته به مجلس و جزء دستگاههای قانونگذاری هستند و این اختیارات بشخص تفویض نشده است بلکه اختیار بیک مقامی که جزء مجلس است و همه آقایان آن نمایندگان را انتخاب فرموده اند و دارای بصیرت هستند بآنها اختیار تفویض شده است اشخاصی که انتخاب شده اند اغلب اشخاصی هستند که بصیرت در این موضوع داشته اند شایستگی داشته اند و مصوبات آنها را می بینیم غالباً مجلس بدون چون و چرا تصویب میکند و بلاوجه مطلب تازه ای نیست بلکه اختیار بکمسیونها یک چیزی بوده است که از بد مشروطیت در تمام ادوار سابقه داشته است و مجلس برای این که تشریفات زائد را حذف بکنند و زود تر کار انجام بگیرد این اختیارات راهبیشه میداده است این اختیارات در زمان جناب

آقای مؤمن الملك بوده است در زمان جناب آقای طباطبائی هم بوده است در زمان جناب آقای سردار قاهر هم بوده است يك مطلب تازه ای نیست و قانون اساسی هم تازه پیدا نشده است، قانون اساسی قبل از مجلس بوده است بنده خیال میکنم که قانون اساسی تازه خوانده شده است در همین کمیسیونهای مشترك جناب آقای صارمی که بنده هم افتخار حضورشان را داشتم حضور داشتند و هیچ این مواد قانون اساسی را هم ذکر نمیفرمودند و شخصاً هم در آراء شرکت نمیفرمودند حالایک نکته دیگری هم هست که باید بر عرض آقایان برسانم و آن عبارت از این است که قوانینی که محتاج اصلاح است و مورد توجه آقای گلشایبان قرار گرفته و در کمیسیون دادگستری باید اصلاح بشود عبارت از همان قوانینی است که در کمیسیون مشترك دادگستری مجلسین قبل بتصویب رسیده است و این آقایان خودشان میخواهند همان قوانینی که قبل بتصویب رسانیده اند مصوبات خودشان را اصلاح کنند فرض بفرمائید اگر همانطوریکه آزمایش شده است همینطور میگردند حالت فعلی را داشت چون مدتی آزمایش شد و مجلس شورای ملی هم در شرف تعطیل است و نکات بسیاری هست از این جهت همان مطالبی که خودشان گذرانده اند بخودشان در همان کمیسیون مراجعه میشود که دولت به اصلاحات لازمی که هست این اصلاحات را بفرماید و بنظر بنده بهیچوجه اشکالی ندارد مخصوصاً سوابقی که در این موضوع هست قبلاً هم کاملاً عمل شده است بنده معتقدم که مملکت اینطور نیست که ما امروز را از او گذار کنیم بشریفات مجلس تشریفات تمام برای حفظ مملکت است نه برعکس يك موضوعی هم هست که ضرورت تبیح المظهورات ، فرضاً اشکالات تشریفاتى داشتیم وقتی که ضرورت پیش آمد وقتی که احتیاج مبرم اقتضا کرد وقتی که ما بدیدیم فساد سرتاسر مملکت را فرا گرفته است مبارزه با این مفاسد نمیشود مگر اینکه اول دادگستری را اصلاح کنیم و بعد بسایر اصلاحات بپردازیم.

شود که اختیارات خوبی بکمیسیون دادگستری و آقای گلشایبان بدهد و آقای گلشایبان هم موفق بشوند که يك دادگستری بوجود بیاورند که پناهگاه مظلومین باشد، يك دادگستری بوجود بیاورند که حقیقه مظلومین و بیچارگان بتوانند پناه بسایه عدالت ببرند (نمایندگان - انشاءالله) يك دادگستری بوجود بیاورند که کاخ آن دادگستری احقاق حق مظلومین را بکنند نه اینکه هر روز در پشت این تریبون بگویند که این کاخ دادگستری را برس اعضا دادگستری باید خراب کرد این بساط باید خانه پیدا کند (احسن - احسن)

رئیس - آقای وزیر دادگستری بفرمائید.

وزیر دادگستری - بنده با مایشات مشروح و مستدلی که جناب آقای عماد فرمودند دیگر جانداشتم عرض کرده باشم ولی برای اینکه رفع سوءتفاهمی از بعضی آقایان که در روزنامه هانمکس شده بود چند کلمه ناچار عرض کرده باشم راجع باین لایحه که تصور نشود نظرو مقصودی بوده است برای اینکه تقاضائی برخلاف اصل قانون اساسی بشود چون مسلمانان دولت کمیسیون دادگستری و نه مجلس شورای ملی هرگز اجازه میدهند بيك دولتی که بیاید تقاضائی برخلاف قانون اساسی بکند (صحیح است) و هیچوقت هم دولت این منظور را نداشته و نخواهد داشت، فقط صحبتی که در اینجا هست صحبت این است که دادگستری آنطوریکه آقایان مسبقاً هستند در نتیجه دو عمل بيكی در نتیجه بطوع جریان کار ويکی بواسطه سوء جریان کار مورد شکایت واقع شده است و حقیقه هم باید گفت اگر عدلیه خوب کار نکند بنده میتوانم وکالت از طرف آقایان عرض کنم آبروی قوه مقننه را از زمین میبرد چرا؟ برای اینکه آقایان وقتی زحمت کشیدند لویجی تنظیم و تصویب نکردند اگر این لویجی که برای جلو گیری از بدکاران و نه کاران هست بدست افراد ناصالح داده بشود نتیجه این میشود که آن قانون اجرا نمیشود خوب اجرا نمیشود نتیجه اش این میشود که تصور می کنند قانون خوب نیست در صورتیکه من صریحاً عرض میکنم قسمت اعظم لویجی که ما داریم بسیار خوب است ولی بدقیقته اجرا نمیشود این مربوط بجهت میشود؟ بد اجرا میشود این مربوط به قسمت دادگستری و سوء جریان کار است يك قسمت مربوط بطوع جریان کار و يك قسمت مربوط بسوء جریان کار است بنده خودم افتخار این را داشته ام که اول خدمتی که کرده ام در عدلیه بوده است و اطلاع دارم که اگر قوانین ما که این بدتر نمیشود شاید انشاءالله بهتر شد فوری بیچاره قانع شد حالاً بنده عرض خود را خاتمه میدهم امیدوارم که مجلس موفق

بودم این قوانین برای محیطی نوشته شده بود که افکار متناسب برای آن قانون و آن دادرسها بود بعد در عمل ما دیدیم که آن قوانین ناچار بایستی تغییر پیدا بکنند که این که در طول مدت این چند سالی که عدلیه قانونی داریم ناچار بودیم این قوانین را هم تغییر بدهیم و حتماً باید این طور باشد برای این که آقایانی که در ممالک مترقی درس خوانده اند میدانند که قوانینی که امروز در ممالک مترقی هست که مازق قوانین صدسال پیش آنها استفاده نمیکنیم با هم سیر تکاملی خودش را هنوز تمام نکرده پیش نهادهایی میشود راجع باصلاح قوانین و قوانین تازه ای وضع میشود چرا؟ برای اینکه احتیاجات محیطی گاهی ضرورت اقتضا میکند که قوانین تازه ای وضع بشود پس باید گفت این قوانینی که ما داریم اگر موجب بطوع جریان مجبب شود باید تدریجاً عوض بشود خود بنده وقتی افتخار خدمت در ایالات ایران را داشتم مخصوصاً در سال گذشته که بهران آمدم عرض کردم حضور اعلی حضرت همایونی که تمام تشکیلات ادارات آذربایجان را بنده توانستم اداره کنم و مردم هم راضی بودند ولی از عدلیه مردم ناراضی هستند و نتوانستم کاری بکنم شاید روی همین عرض بنده بود که امسال امر فرمودند بنده بیایم در کار دادگستری برای اینکه وضع جریان کار دادگستری يك وضعی دارد که قهرراً موجب شکایت میشود چطور مثلاً فرض بفرمائید بطور خلاصه عرض می کنم بيك دهانی يك درختش را يك دهانی دیگری می زند این بیچاره بایستی روی تشریفاتى که ما داریم یا فرض کنید این شخص جوی آبی را برده اند این اول با عرض حال برای رفع مزاحمت یا تصرف عدوانی بدهد بزانداری زانداری آنرا رجوع میکند بداد گاه بخش از آنجا بیاید بداد گاه شهرستان هزار تشریفات دارد این بدبخت بیچاره میشود تمام زندگی و جل و بلاش را میفروشد و تازه نتیجه نمیگیرد آیا با اینجور ایس مرد وقتیکه ناراضی باشد جوابش را کی باید بدهد؟ دولت باید بدهد میگوید این دولت و مملکت خوب نیست برای اینکه بدادم نمی رسد تقصیر آن قاضی هم نیست برای این که آن قاضی هم اگر بخواهد واقعا با نهایت حسن نیت عمل کند تشریفات بد اجرا میشود این مربوط به تشریفات دادگستری طوری است که این بدبخت را بیچاره میکند و من اعتقاد این است که روی مسافرتی که در این کشور کرده ام و خدمتانی که در خارج کشور کرده ام معتقد شده ام که بعضی از قوانین ما متضدی و مناسب باطرز فهم و ادراك مردم نیست و توانایی که بتوانند این آئین دادرس را اجرا کنند ندارند و آقایان خوب میدانند که در همه جای دنیا محاکم

عمومی برای رفع خصومت است این را اگر صریحاً آدم بگوید شاید همه تعجب بکنند اصل اول قانون مدنی دنیا میگوید محاکمات برای رفع خصومت است نه برای احقاق حق باین جهت است قوانین مرور زمان آقایان میدانند اگر مرور زمان پیش باید جریان مجبب که از بین میرود محقق از بین نبرد ولی برای اینکه هر روز مراجعه بشود این قوانین مرور زمان وضع می شود ولی وقتی این طور است و آن بدبخت بیچاره که روز اول فریاد زد عدلیه بدست کسی بدادش برسد و حقیقت از بین رفت نظرش نسبت بدولت بدمی شود و بنده خیال میکنم تا این تشکیلات هست و تا ما گرفتار این سوء جریان کار و بطوع جریان کار هستیم هیچ کاری از پیش نمیرود بنا بر این ناچار بایستی قوانینی وضع بشود و آقایان مسبقاً هستند که قانونی که ما داریم اگر موجب بطوع جریان مجبب شود باید تدریجاً عوض بشود خود بنده وقتی افتخار خدمت در ایالات ایران را داشتم مخصوصاً در سال گذشته که بهران آمدم عرض کردم حضور اعلی حضرت همایونی که تمام تشکیلات ادارات آذربایجان را بنده توانستم اداره کنم و مردم هم راضی هستند و نتوانستم کاری بکنم شاید روی همین عرض بنده بود که امسال امر فرمودند بنده بیایم در کار دادگستری برای اینکه وضع جریان کار دادگستری يك وضعی دارد که قهرراً موجب شکایت میشود چطور مثلاً فرض بفرمائید بطور خلاصه عرض می کنم بيك دهانی يك درختش را يك دهانی دیگری می زند این بیچاره بایستی روی تشریفاتى که ما داریم یا فرض کنید این شخص جوی آبی را برده اند این اول با عرض حال برای رفع مزاحمت یا تصرف عدوانی بدهد بزانداری زانداری آنرا رجوع میکند بداد گاه بخش از آنجا بیاید بداد گاه شهرستان هزار تشریفات دارد این بدبخت بیچاره میشود تمام زندگی و جل و بلاش را میفروشد و تازه نتیجه نمیگیرد آیا با اینجور ایس مرد وقتیکه ناراضی باشد جوابش را کی باید بدهد؟ دولت باید بدهد میگوید این دولت و مملکت خوب نیست برای اینکه بدادم نمی رسد تقصیر آن قاضی هم نیست برای این که آن قاضی هم اگر بخواهد واقعا با نهایت حسن نیت عمل کند تشریفات بد اجرا میشود این مربوط به تشریفات دادگستری طوری است که این بدبخت را بیچاره میکند و من اعتقاد این است که روی مسافرتی که در این کشور کرده ام و خدمتانی که در خارج کشور کرده ام معتقد شده ام که بعضی از قوانین ما متضدی و مناسب باطرز فهم و ادراك مردم نیست و توانایی که بتوانند این آئین دادرس را اجرا کنند ندارند و آقایان خوب میدانند که در همه جای دنیا محاکم

نیست یعنی قانون قطعی نیست و آزمایشی است عرض کنم تشریفاتى که در مجلس است فقط از اعطای وضع دادگستری و آنچه که ضرورت دارد و آنی آنکه کمالات و اقدام کنیم این لایحه تهیه شده اشاره با اختیارات مرحوم داد و اختیارات دوره هفدهم کردند اولاً اختیارات در حوم داور دو قسمت است توجه بفرمائید آن قسمتی که اختیارات کمیسیون است هم بطور داور نبود آن اختیاراتی است که از اول قانون نگذاریم مجلس در ایران سابقه داشته دیگر اشاره هم فرمودند بزمان مرحوم مشیرالدوله که خواست اصلاح کند و قوانین جزائی هنوز از آن زمان است و همیشه هم مجلس این اختیارات را بکمیسیون داده است و اختیارات مرحوم داور يك تبصره ای داشت که مرحوم داور شخصاً اختیار داشتند هر کس را بخواهند استخدام کنند هر رتبه ای را که بخواهند بدهند در تبه اداری را فضای کنند آن اختیارات شخصی بود و اینجا صحبت نیست اختیارات دوره مصدق را هم بنده عرض میکنم این بقول علماء قیاس مع الفارق بود و ارتباطی با آن نداشته است فقط در این لایحه تقاضائی که شده است این بوده است که کمیسیونها اختیار داشته باشند لویجی که در حدود لویج سابق که کمیسیونها تصویب کرده بودند بکمیسیونها داده شود و کمیسیونها پس از اینکه تصویب کردند قابل اجرا باشد و این جهاتش را هم عرض کنم که چه بوده از لحاظ مواد قانونی که قابل این نیست که آنرا بمجلس بیاید و تصویب بشود تأثیر در کار نشود، همینطور در قسمتی که از اشاره شده بود راجع بمحاکم قضات واصل ۸۱ بنده مجبورم چون بحث در اینجا و خارج شده است صریحاً عرض میکنم که هیچ نظری نداریم که برخلاف اصل ۸۱ قانونی تهیه کنیم هیچ همچو نظری نبوده است و بنده معتقد هستم که باید هم که انتظامی با نهایت قدرت و شجاعت عمل کند منتظر آن فاصله ای که امروز درست شده که اگر شکایتی استناد آذربایجان وزیر عدلیه وقت کرده و وزیر عدلیه وقت هم تصدیق کرده تا امروز هنوز با آن شکایت رسیدگی نشده بنده این را میخواستم بررسی بشود که آیا اینکه بگردد اینجاست که اگر يك قاضی ناپاکی مرتکب جرم شد او را بتوانیم همان روز محقق کنیم تپیش کنیم و توفیق کنیم و بد حکمه بفرستیم نه اینکه قضائی هستند که هزار جنایت کرده اند و باز هنوز سر کار هستند (صحیح است) البته من تصدیق میکنم مکرر هم گفته ام درین قضات عدلیه قضات بسیار متقی و پاکدامن هستند خود بنده هم افتخار شاگردشان را داشته ام و خود آن اشخاص هم از اینکه قضات ناپاکی در پیشان هست ناراضی و دلسرد هستند برای اینکه

میگویند اشخاصی وارد ما شده اند که مارا ملوک کرده اند باین مناسبت برای قسمت اول سرعت قانون بنده محتاج کمک آقایان هستم برای اینکه این کار بزرگی که به بنده محول شده است و آقایان هم تصدیق میفرمائید که کار بزرگی است اول مستظهر هستم بعنایت خداوند بخدمت بعنایت اعلی حضرت همایونی و مجلس شورای ملی (احسن) و البته بنده خودم شخصاً نمی توانم کار کنم و بنده امیدوارم آقایان همکاران محترم من در عدلیه بامن همکاری کنند تا در این کاری که در پیش داریم موفق بشویم و آن روزی که موفق شدیم آنوقت عدلیه مقتدر داشته باشیم برای اینکه بنده عقبه ام این است که مشروطیت وقتی کامل میشود که قدرت قانون بعد کمال برسد و قدرت قانون هم وقتی کامل خواهد شد که مجری قانون یعنی دستگاه دادگستری دستگام مزهر باشد بنده تمام آرزویم این است که با کمک آقایان بتوانم بخداوند هم تفضل بکنم که این مشکل بزرگ را حل کنیم ولی صریحاً عرض میکنم این مشکل کار بزرگ و در روز نیست مدت میخواهد زمان میخواهد صبر و حوصله میخواهد بنده انتظار دارم که آقایان به بنده فرصت بدهند مهلت بدهند که بگردد بیایم پشت این تریبون و بعضی آقایان برسانم که در دستم نوانستم عدلیه را از این صورت بیرون بیاورم (احسن)

رئیس - پیشنهاد کفایت مذاکرات

رسیده است که قرائت میشود (شرح زیر خوانده شد)

پیشنهاد کفایت مذاکرات در کلیات

مهمد علی مسعودی

رئیس - در همین مورد پیشنهاد دیگری هم رسیده آقای مسعودی بفرمائید

مسعودی - بطوریکه خاطر آقایان محترم مستعضر است بنده در ابتدای تشکیل دولت جدید جناب آقای علاه در دادن يك تذکراتی دارم که یکی از آن تذکرات مربوط باصلاح دادگستری بود و چند تذکره اقتصادی حالا که جناب آقای علاه آمدند و آقای گلشایبان را که يك مرد شایسته و لایق و ورزیده ای در کارش است برای وزارت دادگستری انتخاب کردید بیایید بایشان کمک بکنید و در پشت ایشان بایستید و لویجی بمجلس بیاورید برای اصلاح دادگستری یکی از آن تذکرات و آرزوهای بنده همین موضوع اصلاح دادگستری است بنده نمی فهمم چرا در این موضوع راجع با اختیارات صحبت میشود اولاً نوع اختیارات را ما باید تجزیه و تفکیک کنیم - جناب آقای صدرزاده بایستید اختیارات جناب دکتر مصدق چه

بوده و این اختیارات چیست؟ اصلاً گلشایبان خودش اختیاراتی نخواست است (صارمی - راجع بکفایت مذاکرات صحبت میکنید؟)

بنابر این بنده چون معتقدم و من باین موضوع هستم و شخص آقای گلشایبان و اقتدار و ورزیدگیش را در کار ایمان دارم پیشنهاد کفایت مذاکرات دادم و البته با توضیحاتی که جناب آقای مسعودی بیتی و جناب آقای گلشایبان دادند بنده خیال میکنم که مذاکرات در کلیات کافی باشد این است که بنده این پیشنهاد را دادم و از آقایان نمی میکنم که موافقت بفرمائید هر چه زودتر ایشان مشغول کار شوند

رئیس - رای گرفته میشود بکفایت مذاکرات در کلیات آقایانی که موافقت بفرمائید (اکثر برخاستند) تصویب شد

رای گرفته میشود ورود در شور و ماده واحده آقایانی که موافقت بفرمائید (اکثر برخاستند) تصویب شد ماده واحده مطرح است آقایان قنات آبادی بفرمائید

قنات آبادی - بنده باین فکر افتادم که درباره این ماده واحده ای که مطرح است خیلی مختصر يك تذکری بدهم و دلیل اینکه مختصر صحبت میکنم بعضی آقایان برسانم از آن روزی که این موضوع در مجلس چه در جلسه علنی چه جلسه خصوصی مطرح شد يك مطلبی را بنده عرض کردم و متأسفانه این مطلب را بنده میخواستم روشن بشود و توجهی باو بشود و تذکری داده بشود و آن این بود که گفتم و سؤال کردم که آیا معتقد قوه مقننه قابل تقسیم هست یا نیست؟ وقتی که قابل تقسیم نیست دیگر چه ده چه پنج وجه بیست نفر نمیشود تقسیم کرد و بنا بر این نمیشود اینجور کارها را کرد و نمیشود به کمیسیونها اختیار داد ولو اینکه در گذشته هم اینکار را کرده باشند چون يك اصل مسلمی داریم که هیچ خطائی مجوز خطای دیگری نمیشود این مطلب را گذاشتیم کنار يك تذکری لازمست من بدهم و خوشبختانه جناب آقای گلشایبان وزیر محترم دادگستری هم خودشان اینجا يك مقداری از سوء جریان دادگستری و از بطوع جریان کار فرمودند و علت اینکه این لایحه را بمجلس آورده اند و تقاضا کرده اند که این اختیار بکمیسیون دادگستری داده بشود و در کمیسیون بعد چه لویجی بعنوان قانون در بیاید استنادشان واقعاً همینطور است من میخواهم بگویم که بعضی وقتها عدلیه (سلطان مردم بختیاره ثبت اسناد) عدلیه بطور اعم من با نیت و اسناد سرو کار ندارم نمایانم چیست (بختیاره داستان عجیبی است) صحیح بفرمائید بعضی اوقات آدم واقعا تعجب میکند این را مقصود و منظور دارم و میخواهم يك توضیحی درباره سوء جریان بدهم من نظر شخصی هیچوقت در مطالب اجتماعی نداشته ام

اما این جا اجبار داریم که بگویم اگر نظر آقایان باشد بین تعطیل دوره ۱۸ و افتتاح دوره ۱۹ در جریان خوانند که در عدلیه يك عده ای را بعنوان مطلع در قتل زرم آرا احضار کرد اندیکه از آن عده خود بنده بودم که مرا عدلیه بنام مطلع احضار کرد من میخواهم اینجا يك نمونه ای از سوء جریان کار بعضی آقایان برسانم و بگویم چرا این سوء جریانها بوجود می آید روی ورقه احضاریه نوشته بود که فلانکس باید در فلان ساعت بعنوان مطلع عدلیه بیاید و آدرس هم نوشته بود بوسيله دفتر مجلس شورای ملی و دفتر مجلس شورای ملی هم آدرس منزل بنده را داده بودند من يك وقت آمدم بروم منزل مردم گفتند که يك ماشین جیب بگزارند بک پاسبان دوتا مأمور شخصی دو تا مخبر و عکاس رفتند منزل پدر شمش نبود پدر کت کردند رفتند منزل خودتان آقایان بغض دارند که شب همان روز هم روزانه گرامی کجانبان شرح مفصلی نوشت که فلانی را احضار کردند و رفته اند آنجا و اینهم عکس پدرش که خودش آنجا نبوده است و بعد که منزل خودم رفتند دیدم همان عمل را هم در منزل ما کرده اند من روزی که رفتم دادگستری برای دادن توضیحات از آقایان باز پرس پرسیدم که آقایان يك استواری از شما دارم خواهش میکنم باین سؤال بنده جواب بدهید گفتم بفرمائید تمام این مطلبی که عدلیه احضارشان می کند يك ژاندارم و يك پاسبان و بيك تشکیلات نماینده دادرس و این تشکیلات و لشکر کشی هارا دارد و گفتم تا حالا ما نخوانده بودیم و نشیده بودیم که يك همچو امپولی عدلیه در بیارد برای احضار يك کسی که میخواهد از را بعنوان مطلع احضار کند این مطلب را عرض کردم برای اینکه عرض کنم جناب آقای گلشایبان این سوء جریانها معلول اعمال دستگاه قضائی مملکت است این را دستگاه قضائی اگر مقتدرین در دستگاه عدالت مملکت اعمال نفوذ نمیکردند دستگاه عدالت مملکت باین درجه از ابتدال کشیده نمیشد اگر ما دستگاه عدالت مملکت را برای صیانت خودمان بحال خود می گذاشتیم و بهیچ عنوان نه وزیر نه وکیل نه امر صاحب ثروت و صاحب قدرت دران اعمال نفوذ نمیکرد کار باین درجه از ابتدال نمی کشید که امروز وزیر وقت دادگستری بیاید و بگوید که دستگاه مستأصل است مگر اینکه این دستگاه را تصفیه کنیم این مطلب است که گذشته است و البته نواقص و عيوب بسیاری عدلیه پیدا کرده است و من بشما میگویم چون من مسلک سیاسی در زندگی اجتماعیم همیشه روشن بوده يك عده رفته اند در عدلیه اینها درس هم خوانده اند سواد هم داشته اند

بک جور دیگر از مقام قضاوت و از دست و از صندلی خود که در اختیارشان بوده است بفرم مسلک های خاصی که اکثر آنها بشرط مملکت بوده است سوء استفاده کرده اند (صحیح است) هم آن بد بوده و هم این بد بوده هم نایب صاحبان قدرت در دستگاه قضاوت اعمال نفوذ کنند و هم کسانی که در مسند قضاوت نشسته اند قضاوت و اجرای قانون و عدالت را فدای مسلک و مرام سیاسی بکنند هر دو اش خراب بوده و این سوء جریان ناشی از این دو چیز بوده و اگر یک روزی این دو چیز که علت اصلی سوء جریان را در عدلیه بوجود آورده است حقیقه از بین رفت یعنی این دو ملت منتفی شد چنانچه با بداندی با وجود اینکه عقیده ام این است که قوه مقننه قبل تقسیم نیست معذرت که اول کسی که لایحه جناب عالی را می دهد و شمارا تقدیر بکنند بنده خواهم بود این عرض بنده است و بیش از این هم عرضی نمی کنم امیدوارم با این رأی که مجلس می دهد و این نظری که می دهد و این قانونی که تصویب میکند بفرمائید که دولت و آقای گلشایبان میتوانند رفت این معایب را بکنند و الا مطلب را باید مردم ایران چه امروز چه دیروز بدانند مجلس شورای ملی وظیفه اش قانون گذاری است یعنی قانونیکه دولت عقیده اش این است که اگر این لایحه تصویب بشود طوری میشود که امورات اجتماع مجبور صلاح و درستکاری و رفاه میگردد چنانکه در دوره ۱۸ تصدیق همه مردم این مملکت و شخص شخص اهل حضرت همایونی ، مجلس شورای ملی از قانون گذاری و آوردن لایحه ای که دولت برای تصویب و اعلا نه داشت که دولت اگر این کارها را بکنند کار مردم بسامان میرسد یک سرسوزن کوتاه نکرده همه باید بدانند که مجلس در هر روزی بوظیفه خودش عمل کرده امروز هم عمل می کند این لایحه و لایحه دیگر دولت را هم تصویب میکنند اما آن روزی که شما میتوانستید توی این مملکت رو سفید باشید که یک عشر از اعشار اینهمه قانون را اجرا بکنید (صحیح است)

رئیس - آقای دکتر افشار - بنده میخواهم عرض کنم که دیگر مطالب کمالا حلاجی شده است (صحیح است) و دیگر برای موافق هم مجال صحبت زیادی باقی نمانده (صحیح است) و تصور هم نمیکند که احتیاج زیادی برای دفاع از این ماده واحده باشد فقط خواستم هر کس که این عمل در همه جای دنیا سابقه دارد اینکاری که ما میخواهیم بکنیم هم کفایت از ما در شرطه بوده است همه شان اینکار را کرد اند و اصولاً این نویسی یعنی قوانین بشود و ۲۰۰ ماده و ۳۰۰ ماده در هر کدام بحث موافق و مخالف بشود و ماده تصویب بشود بحث در ماده اول و تصویب

قانون بصورت کلی آن در همه جای دنیا بوده (صارمی) نمونه اش را فرمائید (نمونه اش قانون مدنی فرانسه و کد ناپلئون است است که مجلس یک جا برای داد (صارمی) کد ناپلئون مال زمان انقلاب بود) کد ناپلئون بعد از انقلاب بود خیلی معذرت میخواهم اول موقعی که آقا صاحب مقرر بودند بنده صحبت نکردم در تالی بنده باید عرض کنم که کد ناپلئون بعد از انقلاب کبیر فرانسه نوشته شده است و این در نتیجه انقلاب کبیر فرانسه بوده است (صارمی) آقا ان موقع دیگر قانونی معض بود) حالا اگر آقا این را خدشه مفرمائید نمیدانم اسم ناپلئون و کد ناپلئون از اجازت این نیست که ناپلئون نوشته است در تمام دنیا این امر سابقه دارد و حالا اگر جناب عالی مایل نیستید باین امر (صارمی) نمونه بفرمائید (نمونه اش کتابهای است که نوشته شده است کتاب پرفسور دوگی و کتاب پرفسور رولان را مطالعه بفرمائید ببینید این مطالب حل شده است اگر پنجاه سال قبل این مسائل را بحث می کردند از ۱۹۳۵ تاکنون این مطالب دیگر تمام شده است شما بک زور دست در جیب باین مطلب یعنی داشته باشد بهر صورت چون مطرح فرمودند خواستم توضیح عرض کنم که برای اشخاص اسباب زحمت نشود حالا شما این مدارکی که بنده عرض کردم خلافت را ثابت کنید مطلب سراج است که ما بخصوص از اختیاراتی که بکمیسیون دادگستری داده ایم ضرری نکرده ایم و قوانینی که الان در این مملکت هست چه قانون جزا چه قانون اصول معاکمات و چه قوانین مدنی تمام اینها قوانینی هستند که کمیسیون دادگستری تصویب کرده بنده خوشحال هستم اصولاً این توهمی که ایجاد شده بود که اختیارات راجع بشخص آقای گلشایبان است این توهم رفع شد خود ایشان هم توضیح دادند و این ماده واحده ای هم که هست بهیچ وجه موضوع صحبت اختیارات شخصی نیست و اگر ما معتقدیم و همه میگوئیم که عدلیه خراب است و اصلاح عدلیه باید همانطوریکه سایرین کرده اند همانطوری که در ۱۸۶۱ پرفسور دوگی نوشته است چون رفیقان خیلی علاقه دارد (صارمی) اسم را که همه ما بلدیم) در سال ۱۸۶۱ ایشان نوشته است که نهصد قانون را انگلستان طبق یک قانون لغو کرد و در ۱۸۶۸ هم ۱۳۰۰ قانون را بایک قانون لغو کرد (صارمی) لغو کرد نه تصویب) اگر ما هم میخواهیم کار بکنیم مجبوریم اینکار را بکنیم اینجا هم این لایحه همانطوری که شما تان می خواست یعنی با حضور روزنامه نویس و تماشاچیان داده شده است و رعایت آنها تمام قوانین تصویب خواهد شد انشاء الله

بنده هم احتیاج توضیح بیشتری ندارم فرمودید روشن است و معین (احسن است)

رئیس - پیشنهاد کفایت مذاکرات در ماده واحده رسیده است که قرائت می شود

رئیس - آقای دکتر مشیر فاطمی (شرح زیر خوانده شد)

پیشنهاد میکنم مذاکرات کافی است

عده ای از نمایندگان - مخالفی نیست

رئیس - آقای دکتر مشیر فاطمی

دکتر مشیر فاطمی - هیچکس با این لایحه مخالف نیست یکی دو تا پیشنهاد اصلاح عبارتی هم آمده است که آن آقایان هم می خواهند صحبت کنند وقت هم زیاد نیست بنده میخواستم تقاضا کنم که آقایان اجازه بفرمائید مذاکرات کافی باشد

رئیس - آقایانی که باین پیشنهاد کفایت مذاکره در ماده واحده موافقت قیام فرمائید (اکثر برخاستند) تصویب شد پیشنهادات قرائت می شود

(شرح زیر خوانده شد)

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی - اینجانب پیشنهاد میکنم که بماده واحده پس از عبارت (لویجی که وزیر فعلی دادگستری برای اصلاح قوانین و سازمان های دادگستری) کلمات (و ثبت اسناد و املاک) اضافه شود

ارسالان خلعتبری

دکتر عمید - بسیار صحیح است

مخبر کمیسیون دادگستری (عمیدی نوری) - بنده قبول می کنم آقای وزیر دادگستری هم قبول میکنند

وزیر دادگستری - بنده هم قبول میکنم

رئیس - رأی گرفته می شود باین پیشنهاد اصلاحی اضافه شدن جمله و ثبت اسناد و املاک آقایانی که موافقت قیام فرمائید (اکثر برخاستند) تصویب شد

پیشنهاد دیگری قرائت میشود

(شرح زیر خوانده شد)

رئیس - آقای افخمی این موضوع تصویب شد

پیشنهاد دیگری قرائت می شود

رئیس - آقای افخمی این موضوع تصویب شد

پیشنهاد دیگری قرائت می شود

ماده واحده - وزیر فعلی دادگستری مکلف است از تاریخ تصویب این قانون تا یکسال لویجی را که برای اصلاح قوانین و سازمانهای دادگستری لازم میدانند به مجلسین تقدیم نماید این لویجی پس از تصویب کمیسیونهای مشترک دادگستری مجلسین

و تصویب نهائی آنها از طرف مجلسین به موقع اجرا آید خواه شد

دکتر حسین پیرنیا - آقای وزیر دادگستری عرض میکنم ولی قبل از اینکه وارد بحث و توضیح این مطلب بشوم یک نکته را برای همکاران محترم جناب آقای صارمی می خواستم عرض کنم و آن اینست که هر صحبتی از لویجی مصوب کمیسیون بعنوان قانون نیست تمام تشریفات قانون اساسی برای آنست که بلاعیای اطلاع هم می خواهند صحبت کنند وقت هم زیاد نیست بنده میخواستم تقاضا کنم که آقایان اجازه بفرمائید مذاکرات کافی باشد

رئیس - آقایانی که باین پیشنهاد کفایت مذاکره در ماده واحده موافقت قیام فرمائید (اکثر برخاستند) تصویب شد پیشنهادات قرائت می شود

(شرح زیر خوانده شد)

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی - اینجانب پیشنهاد میکنم که بماده واحده پس از عبارت (لویجی که وزیر فعلی دادگستری برای اصلاح قوانین و سازمان های دادگستری) کلمات (و ثبت اسناد و املاک) اضافه شود

ارسالان خلعتبری

دکتر عمید - بسیار صحیح است

مخبر کمیسیون دادگستری (عمیدی نوری) - بنده قبول می کنم آقای وزیر دادگستری هم قبول میکنند

وزیر دادگستری - بنده هم قبول میکنم

رئیس - رأی گرفته می شود باین پیشنهاد اصلاحی اضافه شدن جمله و ثبت اسناد و املاک آقایانی که موافقت قیام فرمائید (اکثر برخاستند) تصویب شد

پیشنهاد دیگری قرائت میشود

(شرح زیر خوانده شد)

رئیس - آقای افخمی این موضوع تصویب شد

پیشنهاد دیگری قرائت می شود

ماده واحده - وزیر فعلی دادگستری مکلف است از تاریخ تصویب این قانون تا یکسال لویجی را که برای اصلاح قوانین و سازمانهای دادگستری لازم میدانند به مجلسین تقدیم نماید این لویجی پس از تصویب کمیسیونهای مشترک دادگستری مجلسین

داده شده بنده خواستم اینجا جناب آقای وزیر دادگستری را مکلف بکنم که اینکار را حتماً انجام بدهند نه اینکه باختیار خودشان باشند اگر خواستند قوانین را پیشنهاد نکنند و اگر نخواستند نفرمائید دیگر برای اینکه معظور جناب آقای صارمی هم مرتفع بشود من خواستم اگر مانع نشاید اینها را بجای اینکه بکمیسیون تقدیم بکنند در مجلس تقدیم بفرمائید که بکمیسیون ارجاع شود و مصوبات کمیسیون موقتاً اجرا بشود (صادق بوشهری - مجلس تعطیل میشود) علش این است که کمیسیونهای مجلسین در تعطیل مجلسین نمیتوانند کاری بکنند بنابراین ناچارند که صبر کنند و منتظر بشوند تا مجلس افتتاح شود

رئیس - اینها در تاریخ توضیح میدهم

دکتر پیرنیا - بنابر این تصور نمی کنم مانعی داشته باشد که این لویجی را امدا بمجلس تقدیم کنند چهارمین تفاوتی که این پیشنهاد باین پیشنهاد دولت دارد اینست که آنجا نوشته شده است جناب آقای وزیر دادگستری فعلی بعد از اینکه همین لویجی تقدیمی از تصویب کمیسیونها گذشت مأمور اجرائش هستند (عمیدی نوری) اینطور نیست) چرا در ماده واحده اینطور نوشته است یعنی وزیر فعلی باید اجرا کند ظاهر امر اینطور بنظر می آید چون در اینجا نوشته شده است این لویجی موقتاً اجرائی شود بنابراین بنده این پیشنهاد را کردم که چند اصلاح عبارتی است یک قسمت مربوط بمجلس سنات است که حتماً باید بود وزیر دادگستری برای دادن لایحه است بمجلس شورای ملی و ارجاش از مجلس بکمیسیونهای قوانین دادگستری که پس از تصویب این کمیسیونها بوقوع اجرا گذاشته میشود حالا اگر قبول بفرمائید هر کدام از این اصلاحات را اعلام بفرمائید

رئیس - چون ۷ پیشنهاد رسیده است بنده لازم میدانم که تذکر بدهم در پیشنهادات پیشنهاد دهنده پیش از پنج دقیقه نباید صحبت بکنند و بطور اختصار باید توضیح بدهد یعنی منتهی تا پنج دقیقه اما اینکه گفتند اگر مجلس تعطیل بشود تکلیف کمیسیون دادگستری چیست در آیین نامه یک ماده همین است که دولت میتواند تقاضا کند در مدت تعطیل تابستانی مجلس کمیسیونها کار بکنند این تقاضا نامی ندارد و حالا از آقایان خواهش میکنم پیش از پنج دقیقه در اطراف پیشنهادشان صحبت نفرمائید

آقای عمیدی نوری

مخبر کمیسیون دادگستری - عرض کنم آنطوریکه اینجا بحث شد دلیل اینکه این لایحه را کمیسیون دادگستری پهبی توجه کرد البته کمیسیون دادگستری

منتخب نمایندگان محترم مجلس است برای این بود که تا بحال کاسه کوزه های شکسته خرابی قسمتی از دستگاه عدلیه همیشه - افتاد کردن نقص قوانین یعنی گردن مجلس مانع شیم فکر کردیم حالا که اینطور فکر میکنند چه مانعی دارد این قوانین که بطور کلی قوانین آزمایشی است چطور میشود دوم مرتبه آزمایش بشود خوشبختانه جناب آقای وزیر دادگستری در بحث این تریبون جلوی نمایندگان مجلس قبول فرمودند که اغلب قوانین که وضع شده خوب بود منتهی از نظر یک نواقص اجرائی بد اجرا شده و باعث سوء جریان شده است حالا ما امیدواریم که خودشان آن نواقص که در نظر دارند بفرمائید تا اصلاح شود بنابراین ناچارند که صبر کنند و منتظر بشوند تا مجلس افتتاح شود

رئیس - اینها در تاریخ توضیح میدهم

دکتر پیرنیا - بنابر این تصور نمی کنم مانعی داشته باشد که این لویجی را امدا بمجلس تقدیم کنند چهارمین تفاوتی که این پیشنهاد باین پیشنهاد دولت دارد اینست که آنجا نوشته شده است جناب آقای وزیر دادگستری فعلی بعد از اینکه همین لویجی تقدیمی از تصویب کمیسیونها گذشت مأمور اجرائش هستند (عمیدی نوری) اینطور نیست) چرا در ماده واحده اینطور نوشته است یعنی وزیر فعلی باید اجرا کند ظاهر امر اینطور بنظر می آید چون در اینجا نوشته شده است این لویجی موقتاً اجرائی شود بنابراین بنده این پیشنهاد را کردم که چند اصلاح عبارتی است یک قسمت مربوط بمجلس سنات است که حتماً باید بود وزیر دادگستری برای دادن لایحه است بمجلس شورای ملی و ارجاش از مجلس بکمیسیونهای قوانین دادگستری که پس از تصویب این کمیسیونها بوقوع اجرا گذاشته میشود حالا اگر قبول بفرمائید هر کدام از این اصلاحات را اعلام بفرمائید

رئیس - چون ۷ پیشنهاد رسیده است بنده لازم میدانم که تذکر بدهم در پیشنهادات پیشنهاد دهنده پیش از پنج دقیقه نباید صحبت بکنند و بطور اختصار باید توضیح بدهد یعنی منتهی تا پنج دقیقه اما اینکه گفتند اگر مجلس تعطیل بشود تکلیف کمیسیون دادگستری چیست در آیین نامه یک ماده همین است که دولت میتواند تقاضا کند در مدت تعطیل تابستانی مجلس کمیسیونها کار بکنند این تقاضا نامی ندارد و حالا از آقایان خواهش میکنم پیش از پنج دقیقه در اطراف پیشنهادشان صحبت نفرمائید

آقای عمیدی نوری

مخبر کمیسیون دادگستری - عرض کنم آنطوریکه اینجا بحث شد دلیل اینکه این لایحه را کمیسیون دادگستری پهبی توجه کرد البته کمیسیون دادگستری

واحد تنظیم شده بادر نظر گرفتن این توضیح البته وقتی که مجلس سنا اینرا تأیید کرد بنظر بنده همین است و دیگر لازم نیست که قید بشود مجلسین شورا و سنا و بنظر بنده اشکال قانونی ندارد وقتی که تصویب شد رفت آنجا تأیید میکنند و مجلس سنا ابلاغ میکند اگر موافقت بفرمائید پیشنهادتان را پس بگیرد

رئیس - آقای وزیر دادگستری باین پیشنهاد موافقت هستید؟

وزیر دادگستری - با توضیحاتی که آقای عمیدی نوری فرمودند موافقت هستم که لویجی به کمیسیونها داده بشود در قسمت تکلیف هم خود بنده تقاضا کرده ام که لایحه بیاورم بنظر بنده دیگر لازم نیست که مکلف باشم

رئیس - آقای دکتر پیرنیا پیشنهادتان را مسترد مفرمائید یا رأی بگیریدیم؟

دکتر پیرنیا - پس گرفتیم

رئیس - پیشنهاد دیگری قرائت میشود

(شرح زیر خوانده شد)

ماده واحده - وزیر فعلی دادگستری اجازه داده میشود لویجی که برای اصلاح قوانین و سازمانهای دادگستری و ثبت اسناد و املاک لازم میدانند از تاریخ تصویب این قانون تا یکسال بکمیسیونهای قوانین دادگستری مجلسین تقدیم نماید و پس از تصویب کمیسیون مشترک قوانین دادگستری مجلسین موقتاً بوقوع اجرا گذارد و سپس برای تصویب قطعی مجلسین تقدیم نمایند

که جناب آقای دکتر پیرنیا پیشنهاد داده بود این قانون چون بمجلس سنا میرود باید در آنجا هم تصویب بشود بنده عبارت مجلس شورای ملی را برداشتم و نوشتم اجازه بدهند (پیشنهاد را مجدداً قرائت کردند) عین همان عبارت است منتهی بنده مجلس شورای ملی را برداشتم و نوشتم از تاریخ تصویب این قانون یعنی ممکن است تصویب این قانون بیست و دو دیگر طول بکشد از وقتی که این قانون بصدور همایونی برسد تا یکسال باشد چون این میرود در مجلس سنا و بنظر بنده اشکال عبارتی بود فقط یک عبارت مجلس شورای ملی را برداشتم و اصلاح کرده ام

رئیس - آقای وزیر دادگستری

وزیر دادگستری - عرض کنم پیشنهاد آقای دکتر مشیر فاطمی طوری تنظیم شده است که خیلی از پیشنهاد

بکمیسیون شاید روشنتر باشد ولی بنده میخواستم استدعا کنم که این پیشنهاد را پس بگیرند برای چه؟ برای اینکه بنده پیشنهاد کردم که مجلسین بکمیسیونها اجازه بدهند آقا پیشنهاد میکنند که مجلسین به بنده اجازه بدهند بنده میخواهم از این حق خودم صرف نظر بکنم عبارت آقا این است که مجلسین بگلشایبان اجازه بدهند ولی بنده عرض میکنم خیر و تقاضای اینست که مجلسین بکمیسیونهای خودشان اجازه بدهند که بلوایح تقدیمی دولت رسیدگی کند (احسن است)

دکتر مشیر فاطمی - اگر آقای وزیر دادگستری مایل نیستند بنده پس میگیرم

رئیس - پیشنهاد دیگری قرائت میشود

(شرح زیر خوانده شد)

پیشنهاد میکنم تبصره زیر ماده واحده اضافه شود

تبصره - دولت مکلف است هر یک از لویجی را که طبق ماده واحده تصویب کمیسیون مشترک قوانین دادگستری مجلسین میرسد بعد از شش ماه آزمایش بلافاصله برای تصویب تقدیم مجلس شورای ملی نماید

مهندس کاظم جفرویی

رئیس - آقای مهندس جفرویی

مهندس جفرویی - پنجاه سال تجربه ای که سایرین کرده اند و نتایجی که از وضع میلیونها قانون بدست آمده بنده را معتقد کرده است که در وضع و شرایط فعلی با وضع قوانین نمیشود مفاسد را برطرف کرد و اصلاحات اساسی را انجام داد بنظر بنده بیش از وضع قوانین باید افرادی که این قوانین را اجرا میکنند آنها را اصلاح کرد اگر چنین اختیاری را جناب آقای گلشایبان میخواستند من یکی با ایشان میدادم اما راجع باین ماده واحده بنده در اینجا پیشنهاد کردم که بیشتر از نظر حفظ اصول قانون اساسی است چون مجلسی وجود دارد باید حیثیت مجلس در تمام موارد و مراحل مخصوصاً از طرف دولت حفظ بشود (صحیح است) دولت مشکلی دارد و آن اینست که میخواهد یکی از دستگاههایش را با وضع قوانین با اصلاح قوانین اصلاح کند ما هم حرفی نداریم بنده هم رأی میدهم ولی همین دولت باید حیثیت مجلس را صد درصد چنانچه منظور نظرش است در نظر بگیرد و حالا که شما در نظر دارید بوسیله کمیسیون های مجلس بیایید با سرعت یکی از دستگاه هایشان را اصلاح بکنید خواهش میکنم شش ماه بعد از آن قوانین را بیاورید به مجلس که اصول قانون اساسی هم رعایت شده باشد و مجلس هم فرصت داشته باشد

در موقعی که شما در مرحله آزمایش هستید در آن مصوبات اظهار نظر بکنند خواهش میکنم این فرصت را ب مجلس بدهید و بهین جهت بنده تقاضا کردم که بعد از این که شش ماه از آزمایش قوانین بگذرد آنها را باورید تقدیم مجلس بکنند شش ماه هم کافی است چرا؟ برای اینکه وقتی که این قوانین را دولت تقدیم مجلس کرد (بکنند از نمایندگان - کافی نیست) طرز عمل خودتان را ملاک قرار بدهید. این قوانین را که دولت تقدیم کرد آقایان فوراً نخواهد آمد که رسیدگی بکنند و تصویب کنید يك ساله، دوسالیه، سه سالیه از تقدیم لوائح خواهد گذشت بنابراین ۶ ماه کافی است

صارمی - بسیار خوب است
رئیس - آقای صدرزاده
صدرزاده - بنده موافقم
رئیس - آقای عبیدی نوری

عبیدی نوری - جناب آقای جفرودی این موضوعی که مورد نظرشان واقع شده در کمیسیون دادگستری مورد بحث و توضیح واقع شد برای اینکه در لایحه خود دولت یکسال قبول شده بود یعنی طوری لایحه نوشته شده بود که وزیر عدلیه میتواند همیشه از اینگونه لوائح بکمیسیونها بدهد و بعد از اینکه در کمیسیونها تصویب شد تا یک سال آنها را ب مجلس بدهد ما دیدیم در لایحه دولت مدت تقدیم لوائح از طرف وزیر دادگستری الاغیرالتهایه است ولی مدت آزمایش یکسال آمدیم عرض کردیم گفتیم فقط یکسال حق داشته باشد لایحه بدهد ولی در آزمایش نباید دست وزیر را بیندیم که بعد از یکسال بدهد ممکن است همان لایحه آزمایشی بنظرش قابل اصلاح باشد چرا ما دستش را بیندیم بگوئیم شش ماه یا یکسال دیگر بدهد (مهندس جفرودی - جلوش را نگرفته ایم زودتر هم می تواند بدهد) باین جهت بود که نظر کمیسیون بر این شد که اختیار آقای وزیر دادگستری در تقدیم لوائح برای یکسال باشد ولی آزمایش و اصلاحش هر آئی مقتضی باشد لازم نیست که ۶ ماه یا یک سال باشد بهین جهت است نوشته شده پس از تصویب کمیسیون مشترک قوانین دادگستری مجلسین موقتاً بوقع اجرا گذارده و سپس برای تصویب قطعی بمجلسین تقدیم دارد (مهندس جفرودی - حالا شش ماه وقت تعیین بفرمایند) ولی توجه بفرمایند يك عبارتی را دارد که آن منظور شماراز بین میرد میگوید مادام که لوائح مزبور بتصویب مجلسین نرسیده مصوبات کمیسیون مشترک قوانین دادگستری مجلسین قابل اجرا خواهد بود (مهندس جفرودی - ماهم قبول داریم) پس ایشان چه بدهند و چه ندهند این لوائح مادام که از تصویب قطعی نگذشته اجرا می شود این را توجه داشته

باشید حالا چه قیدی است که می گویند شش ماه یا یکسال هر آئی که قابل اصلاح بود میتواند ب مجلس بدهد حالا بنظر مجلس است
تیمورتاش - شش ماه را بکنید يك سال
رئیس - آقای صدرزاده موافقت؟
صدرزاده - موافقم
رئیس - دیگر مخالفی ندارد؟
مهندس جفرودی - یکسال را بجای شش ماه قبول میکنم
وزیر دادگستری - بنده هم موافقم
رئیس - مجدداً قرائت میشود (شرح زیر خوانده شد)

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی پیشنهاد میکنم تبصره زیر بماده واحده اضافه شود

تبصره - دولت مکلف است هر يك از لوائحی را که طبق ماده واحده بتصویب کمیسیون مشترک قوانین دادگستری مجلسین میرسد حداکثر یکسال آزمایش برای تصویب تقدیم مجلس شورای ملی نماید
رئیس - آقایانی که باین پیشنهاد تصویب شد پیشنهاد دیگری قرائت میشود (شرح زیر خوانده شد)

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی پیشنهاد می نمایم تبصره زیر بماده واحده اضافه شود
تبصره ۱ - کمیسیون دادگستری مجلسین موظفند ۴۸ ساعت قبل از طرح لوائح در کمیسیون در طبع و توزیع آن بین آقایان نمایندگان اقدام و وقت تشکیل و دستور کمیسیون را با اطلاع نمایندگان برسانند

رئیس - آقای صارمی
صارمی - ضمن مذاکرات جناب آقای دکتر افشار بطور نمونه فرمودند که این ترتیب در ممالک دیگر نیز عمل شده جناب آقای دکتر افشار استاد دانشگاه نمونه را کد ناپلئون قرار دادند کد ناپلئون در زمان دیکتاتوری محض تصویب شده از طرف دیگر گفته شد که این لوائح هم قانون نیست اشخاصی را بر طبق آن اقدام می کنند اما قانون نیست! پیشنهادی که بنده دادم از نقطه نظر این بود که تاحدی عدم اجرای اصل ۳۱ قانون اساسی جبران بشود یعنی فهمیم چه لوائحی به کمیسیون دادگستری مجلسین داده شده سایر آقایان نمایندگان از وجود آن لوائح مطلع بشوند وقت تشکیل کمیسیون راهم مستعضر بشوند تا اگر نظری دارند بتوانند نظر خودشان را در کمیسیون دادگستری اظهار بدارند که مورد توجه واقع بشود راهحلی است که آقایان بتوانند در صورتیکه نظری داشته باشند در کمیسیون دادگستری توضیح بدهند جناب آقای تیمورتاش فرمودند که خوب است ولی چیزی

نیست که قانون بشود آخر این قانون را که من وشما تصویب میکنم ممکن است رفقای کمیسیون دادگستری ما بگویند این را اجرا کنیم ولی در کمیسیون مشترک مجلسین باید اجرا بشود امکان دارد باین عقیده در موقعت تشکیل کمیسیون دادگستری مجلس سنا بعضی ها موافق نباشند از این جهت حداقل ضرر این است که بتوانیم اطلاع پیدا کنیم که چه قانونی داده اند و چه می خواهند (دکتر جراحی در آیین نامه هست) معذالك بنده خیال می کنم که در این مورد بخصوص گرچه ماده آیین نامه بقوت خودش باقی است ولی چون می خواهیم قوانین را در کمیسیون دادگستری تصویب برسانیم يك تشریفات بیشتری رویش انجام بدهیم این را اگر آقایان موافق هستند رأی بدهند و اگر موافق نیستند رأی ندهند
رئیس - این محتاج برای و قانون نیست خود من دستور میدهم هر لایحه ای که بکمیسیون می دهند چاپ شود بین آقایان هم توزیع بکنند (صحیح است)
صارمی - بنده هم باین ترتیب متقاعد شدم و پیشنهاد را استرداد میکنم
رئیس - پیشنهاد دیگری قرائت می شود (شرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی پیشنهاد می کنم تبصره زیر بتبدیل ماده واحده افزوده شود
تبصره - وضع و اصلاح یا حذف در مواد قانون مدنی مستثنی از اختیارات مذکور در این ماده واحده است - **فخر طباطبائی** - منظور چیست؟

رئیس - مقصودشان این است اصلاح قانون مدنی از اختیار کمیسیون مستثنی است و در آن اصلاح بعمل نیاید آقای طباطبائی
فخر طباطبائی - بنده از فرمایشات جناب آقای وزیر دادگستری و سایر آقایان استنباط نمودم که مقصود اصلاح قوانینی است که متناسب با اوضاع و احوال و ضروریات اجتماعی ما نیست و هیچ نظری نیست که راجع به قانون مدنی که منبع وسیع علمی دارد تغییری یا اصلاحی شده باشد روی این اصل این تبصره را پیشنهاد کردم چون ماده واحده تحت عنوان قوانین اصلاح و با وضع و یا حذف از قانون مدنی مستثنی از این باشد (صحیح است)

رئیس - آقای دکتر افشار
دکتر حسن افشار - يك مطلبی فرمودند که بنده فکر میکنم احتیاج بيك مقداری توضیح دارد و آن این است که این قانون مدنی تمام موادش هم بدون اشکال نیست همان طور که قسمت مهم این قانون هم اکنون تغییر پیدا کرده است مثلاً مربوط با اجازه اصلا قابل اجرا نیست در قانون مدنی راجع با اجازه يك ماده ای

دارد که میگوید مورد اجازه ممکن است شئی و یا حیوان و یا انسان باشد البته تصدیق می فرمائید که يك همچو ماده ای امروز قابل اجرا نیست که انسان را اجازه کنند که اینها را اجرا هم نمیشود راجع با اجازه اشخاص ما قانون نگار داریم یعنی قانون مدنی را بطور کلی تغییر دادیم و در این قسمت تقریباً عمل نمیکنیم عرض کنم در قسمت اجازات تصدیق می فرمائید اجازه اساس دیگری امروز دارد و قوانینی که در این مورد داریم قابل اجرا نیست و علامه اجرا نمیشود بنابراین موافقت بفرمائید که این تصریح نشود و بطور کلی همینطور که هست باشد

رئیس - آقای طباطبائی استرداد میکنید برای گرفته شود؟

طباطبائی - رأی گرفته شود
رئیس - رأی می گیریم باین پیشنهاد آقایانیکه باین اصلاح موافقت قیام فرمایند (عده کمتری برخاستند) تصویب نشد پیشنهاد دیگری قرائت میشود (شرح زیر خوانده شد)

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی پیشنهاد می کنم متن ماده واحده بطریق زیر اصلاح شود:
مجلس شورای ملی اجازه می دهد لوائحی که وزیر فعلی دادگستری برای اصلاح قوانین و سازمان های دادگستری لازم میدانند و از این تاریخ تا یکسال به کمیسیون های قوانین دادگستری مجلسین تقدیم می نماید پس از تصویب کمیسیون مشترک قوانین دادگستری مجلسین موقتاً بموقع اجرا گذارده و حداکثر پس از یکسال آزمایش ضمن رفع نواقص برای تصویب قطعی بمجلسین تقدیم دارد و مادام که لوائح مزبور بتصویب مجلسین نرسیده مصوبات کمیسیون مشترک مجلسین قابل اجرا خواهد بود - **مهندس هدایت**

رئیس - این نظر تأمین شد پیشنهاد دیگری قرائت میشود (شرح زیر خوانده شد)
مقام ریاست مجلس شورای ملی پیشنهاد می شود (نوشته شود) و منتهای طرف دو سال برای تصویب قطعی بمجلسین تقدیم دارد

فضائلی - چون نظیرش تصویب شد بنده دیگر عرض ندارم
رئیس - دیگر پیشنهادی نیست رأی میگیریم بماده واحده باین تبصره ای که تصویب شد آقایان موافقت قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد برای مجلس سنا فرستاده میشود
رئیس - آقای نخست وزیر
نخست وزیر (علاه) - بنده میخواهم از مساعدت و اهتمامی که جناب آقای

رئیس و آقایان نمایندگان محترم در تصویب لوائح دولت مبذول فرموده اند سیاست گزاری بکنم و چون از امروز تا دو ماه دیگر مجلس شورای ملی تعطیل میشود میخواهم اظهار امیدواری بکنم که در این ایام تابستان به آقایان خوش بگذرد و در نقاط خوش آب و هوا دور از خیابان تهران و بهارستان استراحت بفرمایند در این فاصله هم دولت يك نفسی خواهد کشید (خنده نمایندگان) البته راهنماییهای آقایان نصب العینان خواهد بود و لوائحی تهیه میکنم که انشاء الله در اول مهر ماه که باقلبی برآز مهر و حسن تفاهم اینجا خدمت آقایان می آید آن لوائح را

تقدیم کنیم ما همیشه به پشتیبانی و مساعدت آقایان متکی هستیم و ضمناً بارانمائی و پشتیبانی شاهنشاه معظم خودمان که وجود مقدسشان حقیقتاً موجب افتخار و سعادت کشور است (صحیح است) همیشه متکی خواهیم بود و امیدوار هستیم که همیشه بین دولت و مجلسین حسن تفاهم باشد و خدمات لازم باین کشور بکنیم و بطوریکه مکرر بعرض آقایان رسانده ام همیشه مایلیم از تذکرات مفیدی که توأم بارانمائی باشد استفاده کنیم بشرطی که آورده بعرض باشد و هیچجونی را ما خیال میکنیم که دون شأن مجلس است و مورد اعتناء نخواهد بود
رئیس - این جلسه آخر مجلس است

انشاء الله آقایان فرصت پیدا میکنند به حوزه انتخابیه خود میروند و نواقص کار های مردم را می بینند و بعد که برگشتند البته آقایان تازه نفس می آیند و نواقص کار های مملکت را در نظر میگیرند و انشاء الله بموافقیت دولت کارها رو باصلاح میرود ولی آقای نخست وزیر هم مطمئن باشند که اینجا هیچوقت تنقیدات آورده بعرض نخواهد بود

۸- تقدیم يك فقره سؤال بوسیله آقای بهبهانی
رئیس - آقای بهبهانی فرمایشی دارید.

بهبهانی - سؤالی است از دولت که تقدیم میکنم
۹- تعیین موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه
رئیس - جلسه را ختم میکنم جلسه آینده روز یکشنبه اول مهر ماه خواهد بود
(مجلس يك ساعت بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

سؤالات نمایندگان

ریاست محترم مجلس شورای ملی

مستدعی است مقرر فرمائید که آقای وزیر دارائی توضیح دهد بچه دلیل تا بحال اضافه حقوقی که مجلس شورای ملی برای قاطبه اطباء تصویب نموده تا بحال عملی نگردیده است در صورتیکه اعتبار اینکار هم تأمین شده بود.

سید جعفر بهبهانی

مقام محترم ریاست مجلس

متنی است سؤال ذیل را بوزارت کشور ابلاغ فرمائید.

۱- آیا مقرراتی برای نواختن موزیک و خواندن آواز در کافه ها و رستوران ها هنگام شب وجود دارد و اگر وجود دارد چرا کافه ها و رستوران ها بانواختن موزیک و ساز و آواز در ساعات شب از مردم سلب آسایش میکنند و جلوگیری نمیشود؟

۲- با آنکه مصرف گازوئیل بوسیله اتوبوسها و اتومبیلها مضر بصحت عمومی است چرا تا کنون برای حفظ صحت عمومی در مقابل آن اقدامی نشده و این موضوع توجه نمیشود؟

ارسلان خلعتبری

ریاست محترم مجلس شورای ملی

متنی است بوزیر بهداری اطلاع دهید برای پاسخ بمطالب ذیل در مجلس شورای ملی حاضر شوند

۱- آیا حقیقت دارد که امسال در ناحیه تهران مالیاری تازه دیده شده اگر پاسخ مثبت است علت آن چیست

۲- آیا هنوز در کشور امراض حصیه دیفتری و آبله بتمداد قابل ملاحظه دیده میشود در صورتیکه پاسخ این سؤال مثبت است لطفاً بفرمائید وزارت بهداری برای از بین بردن این امراض چه تصمیماتی اتخاذ کرده است

دکتر راجی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

متنی است بجناب آقای وزیر دارائی اطلاع دهند برای پاسخ بسؤال ذیل در مجلس حضور بهم رسانند

طبق اساسنامه شرکت ملی نفت ایران بیست درصد از مازاد دوازده و نیم درصد هواید شرکت طبق قانون قرارداد فروش نفت باید بمصارف عمرانی خوزستان برسد مستدعی است اولاً توضیح دهند در گذشته چه مبلغی جمع شده و بچه مصرفی رسیده و ثانیاً در سال جاری این مبلغ بچه میزان بالغ میشود و چه راهی برای تفکیک آن از سایر عواید انتخاب فرموده و نقشه آتیه دولت در مورد مصرف این ممر عایدی برای عمران خوزستان چیست؟

دکتر راجی

مقام معظم ریاست مجلس

شورای ملی

مستدعی است مقرر فرمائید بوزارت کشور اطلاع داده شود جهت پاسخ پرسشهای زیر حاضر شوند.

باتوجه بنامه مورخه ۱۳۳۶ این- جانب بوزارت کشور اولاً چه تصمیمی برای انتقال مرکز استانی بروجستان از زاهدان بایران شهر که از قدیم ایام مرکز فرمانفرمایی بلوچستان بوده اتخاذ نموده اند ثانیاً برای بسط قدرت حکومت مرکزی و تأمین امنیت عمومی در منطقه وسیع لاشار غربی و مجال بم پشت که در نهایت عقب ماندگی است چه اقدامی بعمل آمده تا اهالی از وضع نامطلوب فعلی رهائی یابند ثالثاً نسبت بممران منطقه بلوچستان مخصوصاً تعمیر و تنقیه قنوات موجوده که از اهم مسائل و اهالی بر اثر فقر قادر بانجام آن نیستند و در نهایت عسرت گذران مینمایند آیا در سال جاری عمل مثبتی که اهالی را از وضع رقت بار حاضر مستخلص نماید انجام خواهند کرد یا باز هم بعنوان و اشکال مختلف چون دو سال گذشته با حرف بر گذار خواهد گردید روح الله کیلاوسی

مقام محترم ریاست مجلس

شورای ملی

خواهشمندم امر فرمائید سؤال ذیل را برای جناب آقای وزیر دارائی ارسال دارند که برای دادن جواب بمجلس شورای ملی حاضر شوند.

طبق ماده هفتم قانون ثبت بشتوانه اسکناس مصوبه ۱۷ تیرماه ۱۳۳۳ مقرر گردید وامهایی که قسمت بانک ملی ایران بدولت و سازمان برنامه و شهرداریها و شرکتها و بنگاههای تشکیل یافته با سرمایه دولت بدهد منحصرأ باید بمصرف عمران و یا افزایش تولید کشور برسد در اینصورت سؤال میشود اولاً از آن تاریخ الی حال چقدر وام طبق ماده فوق داده شده و ثانیاً موضوع آن وامها با آنچه در قانون قید گردیده منطبق هست یا نه؟ و آیا نتیجه ای از این امر برای عمران و افزایش تولید کشور گرفته ایم یا خیر عمیدی نوری

مقام محترم ریاست مجلس

شورای ملی

خواهشمندم مقرر فرمائید سؤال ذیل برای جناب آقای وزیر دارائی ارسال شده برای جواب بمجلس شورای ملی حاضر شود بموجب تبصره ۱ ماده ۷ قانون تثبیت بشتوانه اسکناس مصوبه ۱۷ تیر ماه ۱۳۳۳ قرار شد بکصد و پنجاه میلیون ریال ببانک رهنی پرداخت شود که بانک رهنی نیز هفتاد و پنج درصد آن در استانها و شهرستانها و بیست و پنج درصد بقیه را در تهران بمصرف برسانند.

اینک پرسش میشود که اولاً این مبلغ پرداخته شده یا خیر؟ ثانیاً صورت ۷۵ در

صد از این وجود که در استانها و شهرستانها بمصرف بانک رهنی رسیده داده شود تا معلوم گردد پیشرفتی در این کار شده یا خیر؟

عمیدی نوری

مقام منبع ریاست محترم مجلس

شورای ملی

متنی است بوزیر محترم دادگستری ابلاغ فرمائید برای جواب این سؤال در مدت مقرر در مجلس حضور بهم رسانند.

سؤال - علت عدم تعقیب نهر سمیعی و سایر متهمین به سوء استفاده از کویتهای قند و شکر و قماش دولتی چه می باشد.

سید شمس الدین قنات آبادی

مقام منبع ریاست محترم مجلس

شورای ملی

متنی است بوزیر محترم کشور ابلاغ فرمائید برای جواب این سؤال در مدت مقرر در مجلس حضور بهم رسانند.

سؤال - با وجودی که قوانین موجوده استخدام جدید و دادن پاداش را بدون مجوز قانونی منع کرده است علت استخدام و دادن پاداش های زیاد در اداره آمار عمومی چه میباشد

سید شمس الدین قنات آبادی

مقام منبع ریاست محترم مجلس

شورای ملی

متنی است بوزیر محترم دارائی ابلاغ فرمائید برای جواب این سؤال در مدت مقرر در مجلس حضور بهم رسانند

سؤال - آیا صحیح است که اداره کل گمرک مقدار هفتصد و هشتاد عدل لباس مستعمل که ورود آن به کشور ممنوع بوده است بدون توجه به قوانین موضوعه برای فروش در داخل کشور حراج و آزاد نموده است.

سید شمس الدین قنات آبادی

مقام محترم ریاست مجلس شورای

ملی دام بقاءه

مستدعی است مقرر فرمائید بوزیر امور خارجه در موعد مقرر برای پاسخ بسؤال ذیل در مجلس حاضر شود

نظر بهم بستگی کلیه ملل و دول به یکدیگر در این قرن و چون هیچ کشوری نمی تواند شاهدو ناظر حوادث و اوضاعی باشد که امکان و احتمال توسعه خطر را در برداشته باشد متنی است وزارت امور خارجه راجع به کشمکش و کشتاری که مدتهاست در الجزایر جریان دارد اطلاعات لازمه را داده و بگوید چه اقدامی در حدود مقررات بین المللی برای ایجاد صلح و خانمانه دادن به کشتار مردم بیگناه الجزایر نموده اند. غلامحسین بوربور

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی

متنی است سؤال ذیل را برای جواب بدولت ابلاغ فرمائید

با آنکه آقای وزیر دارائی چند مرتبه در جلسه علنی دوره هجدهم مجلس شورای ملی

قول دادند که یکصد و پنجاه میلیون ریال حاصل از تفاوت تبدیل اسکناس دهریالی به مسکوک فلزی را در اختیار بانک کشاورزی برای وام دادن بکشاورزان بگذارد چرا تا کنون اقدامی نکرده و هر اقدامی شده متنی است توضیح دهند.

ارسلان خلعتبری

مقام محترم ریاست معظم مجلس شورای ملی بطوریکه خاطر محترم استحضار دارد یکی از مواد برنامه دولت فعلی بالا بردن سطح تولیدات کشاورزی است ولی نه تنها در این زمینه اقدام مؤثری بعمل نیامده بلکه نسبت بسنوات گذشته هم تقلیل پیدا کرده است چنانکه در زمان سلطنت شاهنشاه فقید محصول گندم و جو ایران علاوه بر اینکه مصرف داخله کشور را تأمین مینمود مقادیر زیادی اضافه بر مصرف همه ساله موجود بود که برای تشویق صادر کنندگان و فراهم نمودن موجبات صدور آنها ورود اشیاء لو کس و تجملی را مو کول بصدر گندم و جو نموده بودند ولی متأسفانه در این چند ساله اخیر روی عدم توجه دولتهای وقت باین موضوع اقتصادی و حیاتی و همچنین عدم تشویق مالکین و زارعین در کشت گندم و جو بجائی رسیده که برای مدد داخلی و ضروری کشور هم احتیاج دارند هزارها تن گندم از خارجه با قیمت گزاف خریداری مینمایند بنابراین خواهشمند است مقرر فرمائید جناب آقایان وزراء محترم دارائی و کشاورزی برای جواب این سؤال در مجلس شورای ملی حضور یابند.

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی

خواهشمند است مقرر فرمائید سؤال زیر بدولت ابلاغ تا هر چه زودتر برای جواب حاضر شوند.

با اینکه بموجب قانون شهرداریها مصوب یازدهم تیرماه ۱۳۳۴ دولت مکلف است در شهرستانها به تشکیل انجمنهای شهر اقدام نماید و در اکثر شهرستانها نیز انجمن های شهر تشکیل گردیده دلیل آنکه در تهران پایتخت کشور مدت یازده سال است انجمن شهر وجود نداشته و انجمنهای محلی در جلسات هدیده تصمیماتی اتخاذ و مکرر بشهرداری نمایندگان تهران در امور آب و برق و اسفالت و بهداشت که حوائج اولیه بشر میباشد مراجعه و متأسفانه تا کنون اغلب آنها انجام نگردیده و مردم از فقدان این حوائج در زحمت میباشند و شهرداری تهران بجای توجه باین امور مهمه وقت خود را صرف تعیین نرخ خیارو امثال آن مینماید چیست؟

و چرا دولت در این امر حیاتی که کار مردم را بدست خود مردم بدهد کوتاهی میکند؟

خواهشمندم جناب آقای وزیر کشور در مجلس حضور بهم رسانند و در این مورد توضیحات لازم را بدهند.

محمد رضا خرازی

محمد رضا خرازی

محمد رضا خرازی